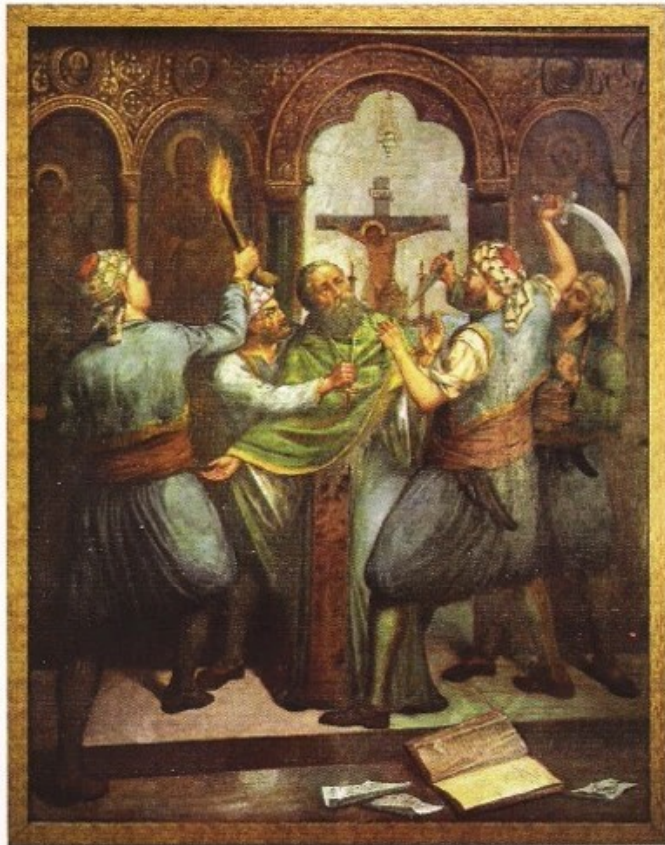

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τούτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν καταρτίσιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

1821

2021

«Μαρτύριον Ἱερομάρτυρος Σταματίου Χαρτουλάρη
(Μεγ. Πέμπτη 1822)»

Τεύχος 57B ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ

ΧΙΟΣ

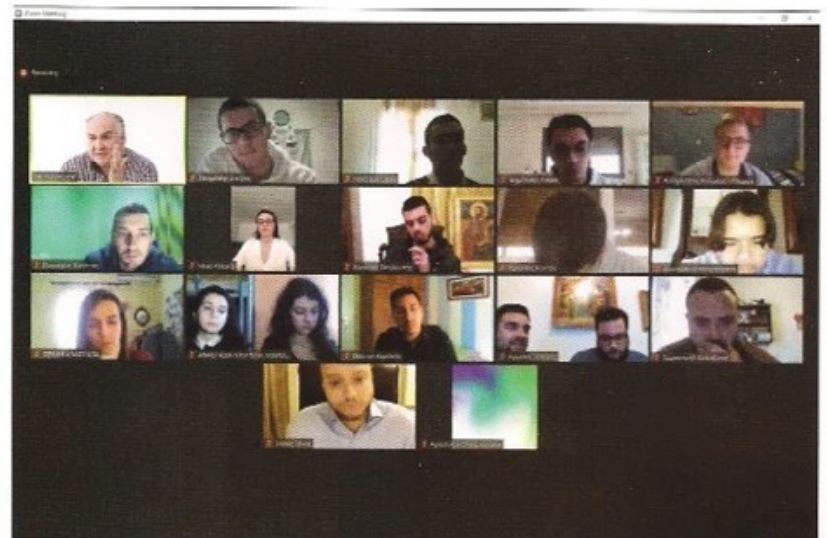

Σελίδες Δόξης Διαδικτυακή εκπομπή

Ο φιλόλογος Σεβ. Μητροπολίτης Χίου, Ψάρων & Οίνουσσών κ. Μάρκος, θα διδάσκει την Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης κάθε Δευτέρα.

Έναρξη: Δευτέρα 4 Ιανουαρίου 2020 **Προβολή:** www.imchiou.gr

Έβδομαδιαία Ιστορική Έκπομπή.

Έθνοσυνέλευση τών Νέων.
(μακρύνονται οί Σταμάτιος Π. Στείρος καί
Κλεοπάτρα Μ. Τσαμπλάκου τῆς Γ. Μ. Χίου).

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ 2021

Πρωτ. 529

Αριθμ.

Διεκπ. 227

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. 48

Πρός
τόν Ἱερόν Κληρον
καί τόν εὐσεβῆ λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσοῶν.

*«Σύμμορφος γενόμενος τῷ ὁμοιώματι τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν,
ἵνα ἡμᾶς συμμόρφους ποιῆσῃ τῆς εἰκόνος τῆς δόξης Αὐτοῦ»*

Χριστιανοί μου!

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἔχουσα ἀκλόνητον τήν Πίστιν εἰς τόν Θεῖον Αὐτῆς Δομήτορα, τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, συμφώνως πρός τό πνευματοφόρον κήρυγμα τῶν θεοπνεύστων Ἀποστόλων καί τās Ἱεράς Ἀποφάσεις τῶν Ἁγίων Συνόδων, ἐορτάζει καί τιμᾷ σήμερον «τό πολύτιμον τζιβαϊρικόν» κατά τόν εὐσεβῆ ἀγωνιστήν τοῦ 1821 Ἰωάννην Μακρυγιάννην, τήν ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ Τῆς.

Τιμᾷ τήν ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ ὡς θεολογικήν διδασκαλίαν σωτηρίας ψυχῶν.

Τιμᾷ τήν ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ ὡς ὑποστατικόν ἰδίωμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Τιμᾷ τήν ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ ὡς πολιτισμικόν στοιχεῖον τῆς ἰδιοπροσωπείας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τιμᾷ τήν ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ ὡς θεόδοτον ἀφετηρίαν ἱεραποστολικῆς ἐκδρομῆς πρός «ἄλλα πρόβατα» (Ἰωάν. ι', 16), πρός «πάντα τά ἔθνη» (Ματθ. κη', 19), πρός «λαούς καθημένους ἐν χώρα καί σκιᾷ θανάτου» (πρβλ. Ματθ. δ', 16).

Τιμᾷ τήν ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ ὡς κανόνα βίου, ὡς τρόπον ζωῆς.

Ἡ τελευταία αὕτη ἀναφορά συνιστᾷ τήν πεμπτουσίαν τοῦ ἐορτασμοῦ. Ἡ ἱστορική ἀναστήλωσις καί προσκύνησις τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων,

γεγονός ἐορτασμοῦ, σημαίνει τήν ἀναστήλωσιν καί τήν καθιέρωσιν τῆς πεπτωκυίας εἰκόνος τοῦ Θεοῦ εἰς τό πρόσωπον ἐκάστου ἀνθρώπου, διά τῆς ἐκουσίου καί ἀγαπητικῆς προσλήψεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὑπό τοῦ ἀναμαρτήτου Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ: «Ὁλος ἦν ἐν τοῖς κάτω, καί τῶν ἄνω οὐδόλωσ ἀπῆν ὁ ἀπερίγραπτος Λόγος» (ιε' οἶκος Ἀκαθίστου Ὑμνου).

Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπό τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» (Γεν. α', 26). Ἐπροκίσθη μέ τά δῶρα τῆς ἀρχεγόνου δικαιοσύνης, i) τήν δυνατότητα τῆς ἀθανασίας, ii) τήν δυνατότητα τῆς ἀναμαρτησίας, iii) τήν ἀθωότητα, ἀκακίαν καί ἀγαθότητα, iv) τήν ἀπάθειαν, ἀφθαρσίαν καί ἑλλειψιν πόνων καί v) τήν ἀληθῆ θεογονσίαν καί τήν κατοχήν πολλῶν γνώσεων. Καί ἔλαβεν τήν ἐντολήν «ἀπό παντός ζύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ, ἀπό δὲ τοῦ ζύλου τοῦ γινώσκειν καλόν καί πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ» (Γεν. β', 16-17). Ἡ ὑπό τοῦ Θεοῦ προβολή τῆς ἐντολῆς εἰς τόν ἄνθρωπον συνεπάγεται καί τήν δυνατότητα ἐπιτελέσεως αὐτῆς ὑπό τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος πρό τῆς πτώσεως εὐρισκόμενος εἰς ἄμεσον κοινωνίαν μετά τοῦ Θεοῦ καί ἔχων ἀπολύτως καθαρόν τό «κατ' εἰκόνα» εἶχεν ὄλας τās προϋποθέσεις ἐπιτελέσεως τῆς θείας ἐντολῆς. Ὁ προπρωτικός ἄνθρωπος «ὢν τῆς ἀνωτάτου δόξης τό μίμημα» καί «τό ἐκμαγεῖον καί θεοπρεποῦς ἐξουσίας εἰκὼν ἐπί γῆς» (Κυριλλοῦ Ἀλεξανδρείας Γλαφυρῶν εἰς Γένεσιν Λόγος 1, περὶ τοῦ Ἀδάμ 2. P.G. 69, 20 BC), εἶχεν καί τήν δυνατότητα ἐπιτελέσεως τῆς θείας ἐντολῆς, ἀλλά καί εὐχερῶς ἔσωθεν καί ἔξωθεν ἐφέρετο, ἐλευθέρως πάντοτε, εἰς συμμόρφωσιν πρός τό θεῖον θέλημα. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δηλοῖ τήν ἐλευθερίαν ἐπιτελέσεως ἢ μή τῆς θείας ἐντολῆς. «Αὐτός (ὁ Κύριος) ἐξ ἀρχῆς ἐποίησεν ἄνθρωπον καί ἀφήκε αὐτόν ἐν χειρὶ διαβουλίου αὐτοῦ· ἐάν θέλης, συντηρήσεις ἐντολάς» (Σοφ. Σειράχ ιε', 14-15).

Διά τοῦτο ὁ διάβολος ἐπιστρατεύει ὄλην τήν δολιότητά του διά νά παρασύρῃ τόν ἄνθρωπον εἰς τήν παράβασιν τῆς θείας ἐντολῆς. Ὁ πονηρός ἀμφισβητεῖ τό ἀληθές τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ καί παρουσιάζει τόν Θεόν ὡς ψευδόμενον. Οἱ πρωτόπλαστοι ὑποκύπτουν εἰς τήν δολίαν ἐπίθεσιν τοῦ διαβόλου καί παραβαίνουν τήν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ. Ἡ καθαρὰ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀνθρώπου ἡμαυράθη, ἠχρειώθη, ἔπεσεν. Ὁ ἄνθρωπος ἀπεμακρύνθη ἀπό τοῦ Θεοῦ καί ἐστερήθη τῆς θείας δόξης. «Οἱ τῆς πρὸς Θεόν ὁμοιώσεως χαρακτῆρες οὐκ ἐτι λαμπροὶ μεμενήκασιν» (Κυριλλοῦ Ἀλεξανδρείας, Κατὰ ἀνθρωπομορφιτῶν 5, P.G. 76, 1085 D).

Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, δηλονότι ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ψυχῆς, ἐσκοτίσθη καί ἡ ἐλευθέρα βούλησις ἐξησθένησεν ἐν τῇ ὑγιεῖ φορᾷ αὐτῆς πρός τό θεῖον θέλημα, στρεφόμενη ἀντιθέτως πρός τό κακόν, ἦτοι πρός τήν παράβασιν τοῦ Θεοῦ θελήματος, πρός τήν παράβασιν τῶν θεῶν ἐντολῶν. Ἐξ αὐτῶν

επήλθεν ἡ ἠθικὴ ἐξαχρείωσις τοῦ μεταπτωτικοῦ ἀνθρώπου: «Διό καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ψεύδει καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ρωμ. α', 24).

«Ἄλλ' ὅμως διὰ τὴν ἄφατον καὶ ἀνέκφραστον φιλανθρωπίαν» Του ὁ Θεὸς Λόγος, διὰ τῆς σαρκώσεώς Του καὶ ὄλου τοῦ ἐπὶ γῆς σωτηριώδους ἔργου Του, καθιστᾷ πάλιν τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν θείων ἐντολῶν. Ὁ «τοῦ Θεοῦ Λόγος δι' ἑαυτοῦ παρεγένετο, ἵν' ὡς εἰκὼν ὦν τοῦ Πατρὸς τὸν κατ' εἰκόνα ἄνθρωπον ἀνακτῆσαι δυναθῆῃ» (Μ. Ἀθανασίου, Περί ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου 13. P.G. 25, 120). Διὰ τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ πεπτωκὸς ἄνθρωπος, ἀναπλαττόμενος γίνεται νέος «σύμμορφος τῆς εἰκόνας τοῦ Υἱοῦ» (Ρωμ. η', 29).

Τὸ ἀχρειωθὲν «κατ' εἰκόνα» ἀποκτᾷ καὶ πάλιν τὸ ἀρχαῖον κάλλος, ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου καθίσταται ἱκανὸς νὰ δεχθῆ τὸ θεῖον θέλημα καὶ ἡ ἀνθρωπίνη βούλησις ἐνισχύεται εἰς τὸ νὰ θελήσῃ καὶ νὰ ἐπιτελέσῃ τοῦτο. Ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ σύμμορφωθείς πλήρως πρὸς τὸ θεῖον θέλημα «γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φίλιπ. β', 8), προβάλλων ὡς πρότυπον διὰ πάντα πιστὸν ἢ «ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα» ἐπακολουθήσωμεν «τοῖς ἰχνεσιν Αὐτοῦ» (Α Πέτρου β', 21). Οὕτως ὁ ἄνθρωπος σύμμορφούμενος τῷ Χριστῷ, ταυτιζομένης ἑκουσίως τῆς βουλήσεως καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ πρὸς τὸ θεῖον θέλημα καὶ ἐργαζόμενος διὰ τῆς κοινωνίας μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία, κατὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ θελήματος τοῦ Χριστοῦ, καθίσταται πληρεστέρα, ὁδεύει πρὸς τὸ «καθ' ὁμοίωσιν». «Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὃς ὁνομαζοῦται ὁ Λόγος... μορφήν ἔχει τὴν τοῦ Λόγου· ἐξομοιοῦται τῷ Θεῷ... Θεὸς δὲ ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος γίνεται, ὅ,τι βούλεται ὁ Θεός». (Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Παιδαγωγός γ' 1. P.G. 8, 556).

Χριστιανοί μου,

Αὐτὸ εἶναι τὸ οὐσιαστικὸν περιεχόμενον τῆς Ἑορτῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Αὐτὸ εἶναι τὸ βαθύτερον νόημα τῆς ἀναστηλώσεως καὶ προσκυνήσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων.

Αὐτὴ εἶναι ἡ λαμπρότης τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὴ εἶναι ἡ δόξα τοῦ ἀνθρώπου.

Με πατρικὲς εὐχές

+Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Αρ. Πρωτ.: 709

Αρ. Διεκπ.: 321

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΑΡ. 50

Πρὸς
Τὸν Ἱερόν Κλήρον
καὶ τὸν εὐσεβῆ λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

«ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον,
ἐκλείπον παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων» (Ἠσ. γγ', 3).

Ἁγία καὶ Μεγάλη Παρασκευὴ! Στὸ κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὑψώνεται ὁ Τίμιος Σταυρός, ὁ ὁποῖος φέρει «ὡς βότρυον πλήρη ζωῆς» τὸν Ὑψιστο, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν πολῦτιμο μαργαρίτη, τὸν τετιμημένον, πρὸς τὸν Ὅποῖον πρέπει «τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας» (Α' Τιμ. α', 17).

Ἄλλ' ὅμως, ἐνῶ Ἐκεῖνος ἔδωσε ὡς Δημιουργὸς τιμὴ, ἀξία στὸ δημιούργημά Του, τὸν ἄνθρωπο, ἐνῶ ἐνώπιον Του καὶ ὁ θάνατος τῶν ὁσίων Αὐτοῦ εἶναι τίμιος, ὁ ἴδιος εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἔχοντας τὸ εἶδος, τὴν μορφή Του, «ἄτιμον».

Ναί, καταδέχεται νὰ ἀτιμασθεῖ, νὰ κενώσῃ ἑαυτόν, γιὰ νὰ τιμήσῃ τὸν ἄνθρωπο.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης διακρίνει «ἀτιμασμένον» τὸν Κύριο κατὰ τὴν ἐπίγεια ζωὴ Του.

Ἦταν ἀτιμασμένος ὅταν συναναστρεφόταν τοὺς ἀσεβεῖς Ἰουδαίους πού τὸν ἀποκαλοῦσαν Σαμαρεῖτη καὶ δαμονισμένο (Ἰωάν. κ', 48). Ὅταν ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης καὶ ὄσοι τοὺς γέννησε τὸ σκοτάδι, κρατοῦσαν Αὐτόν, πού δέν χωράει πουθενά, γιὰ νὰ Τὸν θανατώσουν. Δέν ἔλεγε ἄδικα ὁ Τίμιος Πρόδρομος

«Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπό τῆς μελλούσης ὀργῆς; (Ματθ. γ', 7). Γιατί ὄντως ἡ ὀργή τοῦ Θεοῦ θά μείνει ἐπάνω τους.

Ἦταν ἀτμιασμένοι δταν ἀντιμετώπιζαν Αὐτόν, τόν βλαστό τῆς ἐπεικειᾶς, μέ ραπίσματα καί ζητοῦσαν ἀπαντήσεις μέ ὄρκους ἀπό Αὐτόν, πού εἶναι ὁ δικαστής τῶν ὄρκων (Μάρκ. δ', 65).

Ἦταν ἀτμιασμένοι δταν δικάζαν τόν δικαστή καί ἔκριναν τόν Κριτή τοῦ κόσμου, δταν ὁ δοῦλος ρωτοῦσε καί ὁ Κύριος σιωποῦσε, δταν τό φῶς ἠσύχαζε καί τό σκοτάδι θριαμβολογοῦσε, δταν τό δημιούργημα ἔδειχνε θράσος καί ὁ Δημιουργός ἔδειχνε ὑπομονή.

Ἦταν ἀτμιασμένοι δταν οἱ ταῦροι χτυποῦσαν μέ τά κέρατα καί ὁ ταῦρος στεκόταν ἡσυχος, δταν τό λιοντάρι ὠρῦσταν καί οἱ ταῦροι στέκονταν ἀγέρωχοι, ὅπως λέγει ὁ ἱερός ψαλμωδός «περικύκλωσάν με μύσχοι πολλοί, ταῦροι πόνες περιέσχον με ἤνοιξαν ἐπ' ἐμέ τό στόμα αὐτῶν ὡς λέων ἀρπάζων καί ὠρῦόμενος» (Ψαλμ. κα', 12).

Ἦταν ἀτμιασμένοι δταν ἀλυκτοῦσαν τά σκυλιά καί ὁ Δεσπότης ἔδειχνε ἀνοχή. Ὅταν οἱ λύκοι ἄρπαζαν τό πρόβατο καί ἐκεῖνο δέν ἔφερε ἀντίσταση. Ὅταν ὁ ληστής δεχόταν τήν πρόσκληση τῆς ζωῆς, ἐνῶ ἡ Ζωή τοῦ κόσμου ἐσύρετο στό θάνατο. Ὅταν ἀτακτα καί ὀλέθρια ἐφώναζαν «ἄρον, ἄρον, σταύρωσον Αὐτόν τό αἷμα Αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καί ἐπὶ τά τέκνα ἡμῶν» (Ἰωάν. ιθ', 15 - Ματθ. κζ', 25) οἱ σταυρωτές τοῦ Κυρίου καί φονεῖς τῶν προφητῶν, οἱ θεομάχοι, οἱ μισόθεοι, οἱ ὑβριστές τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, οἱ πολέμιοι τῆς χάριτος, οἱ ἐχθροί τῆς πίστεως, οἱ συνήγοροι τοῦ πονηροῦ, τά γεννήματα τῶν ἐχιδνῶν, οἱ ψιθυριστές, οἱ κατηγοροί, οἱ σκοτισμένοι στή διάνοια, ἡ ζύμη τῶν Φαρισαίων (Ματθ. ιστ', 6/ Μάρκ. η', 15/ Λουκ. ιβ', 1), τό συνέδριον τῶν δαιμόνων, οἱ μισοί, οἱ ψιθυριστές, οἱ μισόκαλοι. Καί αἰτιολογημένα φώναζαν «ἄρον, ἄρον, σταύρωσον Αὐτόν», διότι τοὺς βάραινε ἡ παρουσία τῆς Θεότητος μέ σάρκα καί τοὺς στενοχωροῦσε ὁ ἔλεγχος γιά τόν τρόπο τῆς ζωῆς τους. Εἶναι συνήθεια οἱ ἁμαρτωλοὶ νά μισοῦν τήν συναναστροφή μέ τοὺς δικαίους.

Ἦταν ἀτμιασμένοι δταν φραγγέλωσαν καί βασάνισαν τό ἅγιο σῶμα Ἐκείνου, πού ὑπέφερε τά πάθη μέ τή θέλησή Του γιά

νά θεραπεύσει τίς παλιές πληγές τῶν ἁμαρτημάτων μας. Ὅταν σήκωνε τό ξύλο τοῦ Σταυροῦ ἐπάνω στους ὄμους Του, τρόπαιο κατά τοῦ διαβόλου. Ὅταν φοροῦσαν τό ἀγκάθινο στεφάνι σ' Ἐκεῖνον, πού στεφανώνει ὄσους πιστεύουν σ' Αὐτόν. Ὅταν ἔντυσαν μέ πορφύρα περιπαιχτικά Αὐτόν, πού χαρίζει ἀφθαρσία σέ ὄσους ξαναγεννιοῦνται μέ νερό καί πνεῦμα Ἅγιο (Ἰωάν. γ', 5 - Ματθ. κζ', 48). Ὅταν κάρφωσαν στό ξύλο τοῦ Σταυροῦ Αὐτόν, πού εἶναι Κύριος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

Ἦταν ἀτμιασμένοι δταν οἱ στρατιῶτες θριαμβοῦσαν περιπαίζοντας τόν Δεσπότη τῆς οὐρανόσας στρατιᾶς τῶν Ἀγγέλων.

Ἦταν ἀτμιασμένοι δταν ἔδεσαν σέ καλάμι σπόγγο γεμάτο ξύδι καί τόν πότισαν καί ἔδιναν χολή σ' Αὐτόν, πού τοὺς ἔρριξε τό μάνα (Ἐξῶδ. ιστ', 13 - 15). Ὅταν ἔσπαζαν οἱ πέτρες καί σκιζόταν τό καταπέτασμα τοῦ Ναοῦ κατάπληκτα ἀπό τό θράσος τῶν ἀσεβῶν. Ὅταν ὁ ἥλιος πενθοῦσε καί ντυνόταν τό σκοτάδι σάν σάκο, πενθώντας τήν πώση τῶν Ἰουδαίων, δταν ἡ Ζωή, δηλαδή ὁ Χριστός, ἦταν κρεμασμένος ἀνάμεσα σέ δύο Ληστές, καί ὁ ἕνας Τόν χλεύαζε καί Τόν κατηγοροῦσε, ὁ δέ ἄλλος μέ τήν μετάνοιά του ἄρπαζε τόν Παράδεισο (Λουκ. κγ', 39 - 43).

Ἦταν ἀτμιασμένοι δταν τό σῶμα παραδινόταν γιά νά ταφεῖ.

Ὅμως ἡ ἀτιμία αὐτή μετέβαλε τό πάθος σέ χαρά, ὁ ἀτμιασμένος γίνεται ἐνδοξος, ὁ πληγωμένος γίνεται ἰατρός. Ὁ ἀτίμητος, ὁ ὅποιος ἐδέχθηκε τό πολυτίμητο μύρο, ἔξαργυρώνει μέ τήν τιμή τοῦ αἵματός Του τό χρεόγραφο τῆς δικῆς μας ἁμαρτίας.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν, Χριστιανοί μου, τόν πολύτιμον μαργαρίτη ἐπάνω στόν ἴμιο Σταυρό καί δοξάσωμεν τό πάντιμον καί μεγαλοπρεπές ὄνομα Του εἰς τοὺς αἰῶνας. ΑΜΗΝ.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 2021

Μέ πατρικές εὐχές

Ὁ Μητροπολίτης

+ Ὁ Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν Μάρκος

Πρὸ τοῦ ἀνδριάντος

τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε'

Αριστοτέλους Βαλαωρίτου

*

Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος;... Ποῦ τρέχει ὁ λογισμὸς σου,
τὰ φτερωτά σου τὰ ὄνειρα;... Γιατί στὸ μέτωπό σου
νὰ μὴ φυτρῶνουν, γέροντα, τόσαις χρυσαῖς ἀχτίδες,
ὄσαις μᾶς διδ' ἡ ὄψη σου παρηγοριαῖς κ' ἐλπίδες;...
Γιατί στὰ οὐράνια χεῖλη σου νὰ μὴ γλυκοχαράζη,
πατέρα, ἓνα χαμόγελο;... Γιατί νὰ μὴ σπαράζη
μέσα στὰ στήθη σου ἡ καρδιά, καὶ πῶς στὸ βλέφαρό σου
οὐτ' ἓνα δάκρυ ἐπρόβαλε, οὐτ' ἔλαμψε τὸ φῶς σου;...
Ὀλόγυρά σου τὰ βουνά κ' οἱ λόγγοι στολισμένοι
τὸ λυτρωτὴ τοὺς χαιρετοῦν... Ἡ θάλασσ' ἀγριωμένη
ἀπὸ μακρὰ σ' ἐγνώρισε καὶ μ' ἀφρισμένο στόμα
φιλεῖ, πατέρα μου γλυκέ, τὸ ἐλεύθερο τὸ χῶμα,
ποῦ σὲ κρατεῖ στὰ σπλάχνα του... Θυμᾶται τὴν ἡμέρα,
πατέρα μου, σ' ἐδέχτηκε... Θυμᾶται στὸ λαιμό σου
τὸ ματωμένο τὸ σχοινί, καὶ στ' ἅγιο πρόσωπό σου
τ' ἄτμα τὰ ραπίσματα... τὸ βόγγο... τὴ λαχτάρα...
τοῦ κόσμου τὴν ποδοβολή... Θυμᾶται τὴν ἀντάρα...
τὴν πέτρα, ποῦ σοῦ ἐκρέμασαν... τὴ γύμνια τοῦ νεκροῦ σου
τὸ φοβερὸ τὸ ἀναβασμα τοῦ καταποντισμοῦ σου...
Δέν ἐλησμόνησε τὴ γῆ ποῦ σώγινε πατρίδα,
ὄταν, πατέρα μου, ἄκαρδοι, γονατισμέν' οἱ ξένοι
τὸ αἷμα σου ἐγλυφαν κρυφὰ στὰ νύχια τοῦ φονιά σου...
Τώρα σὲ βλέπει γίγαντα, πατέρα, ἡ θάλασσά σου...
Τὸ λειψανὸ σου τὸ φτωχό, τὸ ποδοπατημένο,
τ' ἀνάστησε ἡ ἀγάπη μᾶς κ' ἐδώ μαρμαρωμένο
θὰ στέκει ὀλόρθο, ἀκλόνητο κ' αἰώνια θὰ νὰ ζήσει,
νάνα φοβέρα ἀδιάκοπη σ' Ανατολὴ καὶ Δύση...
Πενήντα χρόνοι πέρασαν σὰν νάτανε μία μέρα!...
Γιὰ σᾶς ποῦ εἰσθε ἀθάνατοι φεύγουν γλυκειαῖς, πατέρα
πέτουν οἱ ὠραις ἀμέτρηταις στοῦ τάφου τὸ λιμάνι...]
Γιὰ μας... καὶ μόνη μία στιγμή ἀρκεῖ νὰ μᾶς μαράνη...

Πενήντα χρόνοι πέρασαν κ' ἀκόμη ἡ ἀνατριχίλα
βαθείά μας βόσκει τὴν καρδιά... Μετὰ χλωρὰ τὰ φύλλα
ἀνθοβολεῖ κ' ὁ τάφος σου καὶ στὸ μνημόσυνό σου
ὕψώνεται στὸν οὐρανὸ τὸ νεκρολίβανό σου
μὲ τῶν ἀνθῶν τὴν μυρωδιά καὶ μὲ τὸ καρδιοχτύπι
τοῦ κόσμου, ποῦ ἐζωντάνεψε... Γέροντα τί σου λείπει;...
Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος;... Ποῦ τρέχει ὁ λογισμὸς σου;...
Ποῖς εἶν' ὁ πάθος σου ὁ κρυφὸς καὶ ποῖ τὸ μυστικὸ σου;...
Εἶχαν ξυπνήσει ἀνέλπιστα οἱ νεκρωμένοι δοῦλοι
κ' ἀπὸ τὸ γέρο Δούναβη ὡς τ' ἄγριο Κακοσοῦλι
ἐβραζε γῆ καὶ θάλασσα... Σεισμός, φωτιά, τρομάρα,
σπαθὶ καὶ ψυχομάχημα καὶ δάκρυ καὶ κατάρρα.
Εβρόντουν κ' ἄστραφταν παντοῦ τὰ κλέφτικα λημέρια...
Γοργὰ του Χάρου ἐθέριζαν τ' ἀχόρταγα τὰ χέρια,
κ' ἦταν ὁ πόλεμος χαρὰ, τὰ φονικά παιχνίδια...
Μὲ μίας θολώνουν τοῦ Ὀλυμποῦ τὰ χιονισμένα φρούδια
καὶ μαῦρα νέφη ἀπλώνονται στοῦ Κίτσαβου τὴ ράχη...
Ἀνατριχιάζουν τὰ κλαριά καὶ τὰ νερά κ' οἱ βράχοι
μένουν παράλυτα, νεκρά, σὰν νάχε διαπεράσει
κρυφὸ μαχαίρι αὐτὴ τὴ γῆ κ' ἐσκότωσε τὴν πλάση...
Εἶχε προβάλει ἀπὸ μακρὰ πουλὶ κυνηγημένο
σὰ σύγνεφο μὲ τὸ βορειὰ καὶ μαυροφορεμένο,
σκοτειδίασε τὸν οὐρανὸ μὲ τὰ πλατεῖα φτερά του,
καὶ μὲ φωνή, ποῦ ἐξέσχιζε σκληρὰ τὰ σωθικά του,
ἐρρέκαξε κ' ἐβρόντησε... "Χτυπάτε, πολεμάρχοι!...
Ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ὁ χαλασμός... Κρεμοῦν τὸν Πατριάρχη!...
Τοῦ μυστικοῦ διαλαλητὴ πέφτει στὴ γῆ, στὸ κύμα
τὸ φλογερὸ τὸ μῆνυμα κ' ἀπὸ ἓνα τέτοιο κρῖμα
ἐφύτρωσε ἀσβεστη φωτιά καὶ μὲ τὴ δύναμή σου
ἐθέριεψε, ἐζωντάνεψε τ' ἄτμο τὸ σχοινί σου
κ' ἐγείνει φίδι φτερωτὸ στὸν κόρφο τοῦ φονιά σου...
Καλόγερε, πῶς δέν ξυπνᾶς νὰ ἰδῆς τὰ θαύματά σου;...
Ἀναστηλώνεται ὁ Μωρηᾶς... Ἡ Ρούμελη μουγκρίζει...
Ἰδρώνουν αἷμα τὰ βουνά, τὸ δάκρυ πλημμυρίζει...
Παντοῦ παράπονο βαθὺ καὶ ἀλαλαγοὶ καὶ θρήνοι...
Διαβαίνει μαῦρ' ἡ ἀνοιξη. Τὰ ρόδα σὰς, οἱ κρίνοι
λησμονημένοι τήκονται καὶ τὰ πουλιὰ σκιασμένα
ἀφίνουν ἔρμη τὴ φωλιά καὶ φεύγουνε στὰ ξένα...
Στοῦ Γερμανοῦ τὸ μέτωπο κρυφὰ γλυκοχαράζει
τοῦ Γένους τὸ ξημέρωμα... Πάσα ματιὰ σου σφάζει...
Διωγμέν' ἀπὸ τὸν Κάλαμο, μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα,

χιλιάδες γυναικοπεδα δὲ βρίσκουν φούχτα χῶμα
νὰ μείνουν ἀκυνήγητα... κι' ὁ Χάρος δεκατίζει...
Ρυάζεται ὁ Βάλτος, σὰ θεριὸ τῆ χαίτη τοῦ ἀνεμίζει...
Φλόγα παντοῦ καὶ σίδερο... δὲν θ' ἀπομείνη λόθρα...
Στὴν Κιάφα νεκρανάσταση... στοῦ Πέτα καταβόθρα...
Πέτρα δὲ μένει ἀσάλευτη... κλαρὶ χωρὶς κρεμάλα...
Ἐρμιὰ καὶ ξεθεμέλιωμα στὴν Τρίπολη, στοῦ Λάλα...
Κι' ὅταν τὸ χέρι ἐχώρτανε κ' ἔπεφτε στομωμένο
νὰ ξανασάνη τὸ σπαθὶ στὴ θήκη ξαπλωμένο,
ἐφώναζε ὁ ἀντίλαος... "Χτυπάτε, πολεμάρχοι!...
Ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ὁ χαλασμός... Κρεμοῦν τὸν Πατριάρχη!'
Φριμάζουν τὰ Καλάβρυτα... Καπνίζει τὸ Ζητούνι...
κ' ἡ Μάνη ἢ ἀνυπόμονη τεντώνει τὸ ρουθούνι
σὰν τὸ καθάριο τάλογο, νὰ μυριστεῖ τ' ἀγέρι
ποῦ, ταχυδρόμος τ' οὐρανοῦ, μὲ τὰ φτερά τοῦ φέρει
τοῦ Διάκου τὴ σπιθοβολὴ καὶ τὴν ἀναλαμπή του...
Ὁ γυιὸς τ' Ἀνδρούτσου στὴ Γραβιά στηλώνει τὸ κορμί του
κ' ἐπάνω του, σὰν νάτανε θεοκτιστὸ κοτρῶνι,
συντρίβεται ἢ Ἀρβανιτιά μὲ τὸν Ὁμέρ Βρυώνη...
Φεγγοβολοῦν τὰ πέλαγα στὴν Τένεδο, στὴν Σάμο
καὶ κάθε κύμα πύρχεται νὰ ξαπλωθῆ στὸν ἄμμο
Ξερνώντας αἶμα καὶ φωτιά, φωνάζει... "Πολεμάρχοι!...
Ἐκδίκηση... ἄσπλαχνη... παντοῦ... Κρεμοῦν τὸν Πατριάρχη!
". Τὸ Σούλι τὸ ἀνυπόμονο ψηλά στὸ Καρπενήσι
τοῦ Βότσαρή μου τὴν ψυχὴ γιὰ νὰ σὲ προσκυνήση
σοῦ στέλλει αἱματοστομάχτη...
Στὸν τάφο τοῦ κλεισμένο
τὸ Μισολόγγι σκέλεθρο, γυμνὸ, ξεσαρκωμένο,
δὲν παραδίδει τάρματα, δὲ γέρνει τὸ κεφάλι...
Κρατεῖ γιὰ νεκροθάφτη τοῦ τὸ Χρῆστο τὸν Καψάλη,
τὸ ράσο τοῦ Δεσπότη τοῦ φορεῖ γιὰ σάβανό του,
καὶ φλογερὸ μετέωρο πετᾷ στὸν οὐρανὸ του
καὶ θάφτεται ὀλοζώντανο...
Στὸ διάβα τοῦ τρομάζουν
τ' ἀστέρια ποῦ τὸ κύτταζαν, καὶ ταπεινὰ μεριάζουν...
Κλαρὶ δὲ φαίνεται χλωρὸ καὶ τὸ στερνὸ χορτάρι,
πῶμεινε ἀκόμα πράσινο, τ' ἀράπικο ποδάρι
τὸ μάρανε, τὸ σκότωσε... Χορτάσαν οἱ κοράκοι...
Στὴ Ράχωβα, στὸ Δίστομο μὲ τὸν Καραϊσκάκη
ἀδελφωμένο πολεμᾷ τῆς Λιάκουρας τὸ χιόνι...
Θερρίζει τ' ἄσπλαχνο σπαθὶ κι' ὁ πάγος σαβανώνει...

Πλαταίνει πάντα ἢ ἐρημιὰ καὶ τὸ σχοινὶ σου σφίγγει
τοῦ λύκου μας τοῦ ἐφτάψυχου τ' ἀχόρταγο λαρύγγι...
Ὁ κόσμος ἀνταριάζεται... Καὶ τὰ σκυλόδοντά του
Ξερριζωμένα πνίγονται μὲ τὰ ρυασίματά του
στοῦ Ναβαρίνου τὰ νερά... καὶ φεύγει... Ἀνάθεμα τὸν!...
Ἐσκόρπισαν τὰ σύγνεφα μὲ τ' ἀστραπόβροντα τῶν
καὶ κούφια ἀπέμεινε ἢ βοῆ τοῦ μαύρου καταρράχτη...
Μ' αὐτὰ... μ' αὐτὰ τὰ κόκκαλα, τὰ τρίμματα, τὴ στάχτη
ἐχτίσαμε, πατέρα μου, τὴ φτωχικὴ φωλιὰ μας,
κ' ἐκεῖθε ἐφύτρωσε ἢ μυρτιά καὶ τὰ δαφνόκλαρά μας,
π' ἀνθοβολοῦν τριγύρω σου... Γιατὶ τὰ δάχτυλά σου
ἀκίνητα δὲν εὐλογοῦν τὰ μαῦρα τὰ παιδιὰ σου;...
Στ' ἀνδρειωμένα σπλάχνα σου, μακρ' ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα
ἐρρίζωσε τόσο βαθειὰ του Χάρου ἢ φαρμακάδα,
π' οὔτε τοῦ Ρήγα ἢ συντροφιά, καλόγερε, δὲ φθάνει
τὰ σφραγισμένα χεῖλη σου ν' ἀνοίξῃ νὰ γλυκάνῃ...
οὔτε τὸ φῶς τὸ ἀκοίμητο ποῦ στὸ πλευρὸ σου χύνει
αὐτὸ μας τὸ περήφανο, τὸ φλογερὸ καμίνι;...
οὔτε, τὰ δέντρα, τὰ πουλιά, τὰ πράσινα χορτάρια...
οὔτε τὰ βασιλόπουλα, τοῦ Θρόνου μᾶς βλαστάρια,
ποῦ θάρχωνται νὰ χαιρετοῦν τοῦ ποιητοῦ τὴ λύρα,
καὶ νὰ ρωτοῦν πῶς ἔγεινε τὸ ράσο σου πορφύρα;...
Τὶ θέλεις, γέροντ', ἀπὸ μας;... Δὲ νοιώθεις μίαν ματιὰ σου
πόσαις θὰ ἐφλόγιζε καρδιαῖς κι' ἀπὸ τὰ σωθικά σου
πόση θὰ ἐβλάσταινε ζωὴ;...
Πῶς δὲν ξυπνᾷς, πατέρα;...
Δὲ φέγγει μὲς τὸ μνήμα σου οὔτε μίαν τέτοια μέρα;...
Τὸ μάρμαρο μένει βουβὸ... Καὶ θὰ νὰ μείνῃ ἀκόμα
ποιὸς ξέρει ὡς πότε ἄμιλητο τὸ νεκρικὸ του στόμα...
Κοιμάται κι' ὄνειρεύεται... καὶ τότε θὰ ξυπνήσῃ,
ὅταν στὰ δάση, στὰ βουνά, στὰ πέλαγα, βροντήσῃ
τὸ φοβερὸ μας κήρυγμα... "Χτυπάτε, πολεμάρχοι!...
Μὴ λησμονεῖτε τὸ σχοινὶ, παιδιὰ, τοῦ Πατριάρχη!'"

- KATAPTIΞΙΣ -

ÖSTERREICHISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
KOMMISSION FÜR BYZANTINISTIK
INSTITUT FÜR BYZANTINISTIK DER UNIVERSITÄT WIEN

WIENER BYZANTINISTISCHE STUDIEN
BAND V

WIENER
BYZANTINISTISCHE STUDIEN

HERAUSGEGEBEN VON
HERBERT HUNGER

Band V

CONSTANTINE A. TRYPANIS

FOURTEEN EARLY BYZANTINE CANTICA

WIEN 1968

IN KOMMISSION BEI HERMANN BÖHLAUS NACHF., GRAZ-WIEN-KÖLN

- KATAPTIΞΙΣ -

ÖSTERREICHISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
KOMMISSION FÜR BYZANTINISTIK
INSTITUT FÜR BYZANTINISTIK DER UNIVERSITÄT WIEN

WIENER BYZANTINISTISCHE STUDIEN
BAND V

C. A. TRYPANIS

FOURTEEN EARLY
BYZANTINE CANTICA

ΠΤΟΛ. II

WIEN 1968

IN KOMMISSION BEI HERMANN BÖHLAUS NACHF., GRAZ-WIEN-KÖLN

I (100 Kr.)

ANONYMOUS

THE AKATHISTOS HYMN

Acrostichis: ΑΒΓΔΕΖΗΘΙΚΑΜΝΞΟΠΡΣΤΥΦΧΨΩ

Prooemium I: Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς

Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβῶν ἐν γνώσει
ἐν τῇ σκηπῇ τοῦ Ἰωσήφ σπουδῇ ἐπέστη
ὁ ἀσώματος λόγων τῇ ἀπειρογάμῳ·
“Ὁ κλίνας τῇ καταβάσει τοὺς οὐρανοὺς
χωρεῖται ἀκαλλοιώτως ἔλος ἐν σοί·
ἐν καὶ βλέπων ἐν μήτρᾳ σου λαβόντα δούλου μορφήν
ἐξίσταμαι κραυγάζων σοί·
|: Χαῖρε, νόμφη ἀνόμειυτε.” :|

Prooemium II: Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ

[Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δευνῶν εὐχαριστήρια
ἀναγράφω σοί ἢ πόλις σου, θεοτόκε·

I Codices: A (Prooem. II et α'—κδ') B (Prooem. II et α'—κδ') D (Prooem. II et α'—κδ') G (Prooem. II et α'—κδ') J (Prooem. II et α'—κδ') M (Prooem. II et α'—κδ') P (Prooem. II et α'—κδ') T (Prooem. II et α'—κδ') V (Prooem. II, III et α'—κδ'). Prooem. I ex Christ-Paranikas, Anthologia Graeca Carminum Christianorum, Lipsiae 1871, p. 61.

Ediciones: Pitra, A. S. I., p. 250sq.; Christ-Paranikas, Anthol. Gr. Carminum Christianorum, p. 140sq.; Wellesz, The Akathistos Hymn, Copenhagen 1957.

Titulus: The Akathistos Hymn, Tygranis: (Ὁ εὐαγγελισμὸς Α) τῆς πανηγύως (ὑπεραγίας ΔΜΡ: πανηγύως om. B) θεοτόκου (θεοτόκου om. V) ΑΒΔΓΜΠΥ: om. Z

Dies Festus: Μαρτίῳ κε' Acrostichis: Τὸ (Τὸν Α: Κατ' P) ἀλεξήτων ΑΡΥ: ἀλεξήτων) Μ: om. ΒΔΓΖ

Ephymnium: τὸ (τοῦ) ἀλληλοῦσα, etiam χαῖρε ἢ κεχαριτωμένη nom. oodd. passim. Prooemium I

Ex Christ-Paranikas, Anthol. Gr. Carminum Christianorum, p. 61

2¹ Ἰωσήφ (J—) Prooemium II ΑΒΔΓΜΠΥΤΥ 3 τῇ πόλι B

ἄλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμέλητον
ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἐνα κρέζω σοί·
|: “Χαῖρε, νόμφη ἀνόμειυτε”. :|

Prooemium III: Οὐ παυόμεθα

[Οὐ παυόμεθα κατὰ χρέος ἀνουνοῦντες σε,
θεοτόκε, καὶ λέγοντες·
|: “Χαῖρε, ἢ κεχαριτωμένη”. :|

Strophae: “Ἄγγελος πρωτοστάτης

α' Ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανῶθεν ἐπέμψθη
εἰπεῖν τῇ θεοτόκῃ τὸ “χαῖρε”·
καὶ σὺν τῇ ἀσώματῳ φωνῇ
σωματούμενόν σε θεωρῶν, κύριε,
β' ἐξίστατο καὶ ἴστατο κραυγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα·
“Χαῖρε, δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψει·
χαῖρε, δι' ἧς ἡ ἀρὰ ἐκλείψει·
χαῖρε, τοῦ πεσόντος Ἀδὰμ ἢ ἀκείνησις·
χαῖρε, τῶν δοκρῶν τῆς Ἔδρας ἢ λυτρωσις·
10 χαῖρε, ὕψος δυσανάβητον ἀνδραπέτις λογισμοῖς·
χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς·
χαῖρε, βίη ὑπάρχεις βασιλεὺς καθέδρα·
χαῖρε, βίη βαστάζεις τὸν βαστάζοντα πάντα·
χαῖρε, ἀστήρ ἐμφάνων τὸν ἥλιον·
15 χαῖρε, γαστήρ ἐπιθέου σαρκώσεως·
χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις·
χαῖρε, δι' ἧς προσοικεῖται ὁ πλάστης·
|: χαῖρε, νόμφη ἀνόμειυτε”. :|
β' Βλέπουσα ἢ ἀγία ἐαυτὴν ἐν ἀγγελῷ
φῆσι τῷ Γαβριὲλ θαρσαλέως·
“Τὸ παράδοξόν σου τῆς φωνῆς
δυσπαρέδεικτόν μου τῇ ψυχῇ φαίνεται·
β' ἀσπόρου γὰρ συλλήψεως τὴν κύησιν προλέγεις κρέζων·
|: “Ἄλληλοῦσα.” :|

6 κρέζω D α' ΑΒΔΓΜΠΥΤΥ 4¹ θεωρῶ ΑΒΔJ 8 ἀνώσεις DGPV 14—15 ἐμφάνων—γαστήρ om. A 16—17 ἡ κτίσις—προοικεῖται om. A 17 δι' ἧς] μεθ' ἧς V 6 πλάστης] 6 κτίστης T β' ΑΒΔΓΜΠΥΤΥ 4¹ τῇ] τῆς J 5² τὴν om. G

Ἡ λάρανα με τὰ λείψανα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ε'. (Γ. Μητρ. Ναός Ἀθηνῶν).

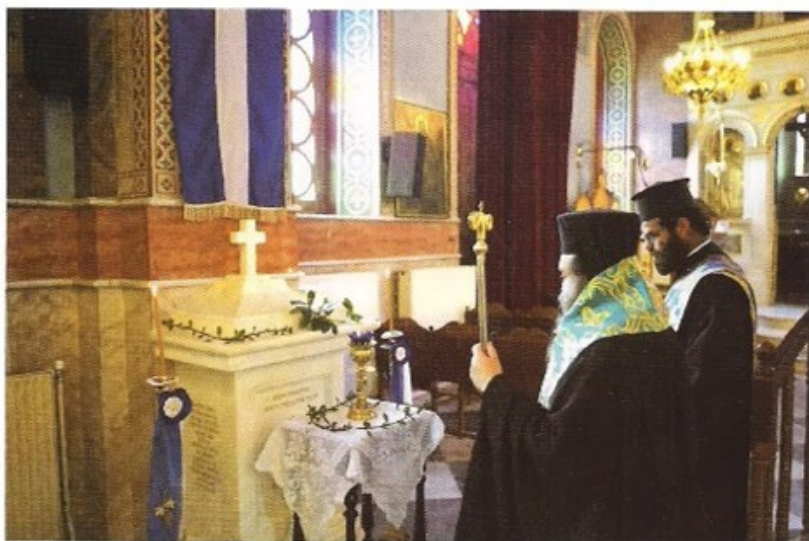

«Καί τέλος ῥίξε μιά ματιά καί στόν διάδοχό σου» (23.04.21).

«μετά μαχαιρῶν καί ξύλων» (Ματθ. ποτ', 47).

Στόν ἴδιο Ναό, στό ἴδιο σημεῖο, τό ἴδιο Εὐαγγέλιο. (Μεγ. Πέμπτη 2021).

Ὁ διάδοχος ἐνώπιον τοῦ Ἐθνομάρτυρος (23.04.21).

Μνήμη Αγίου Μακαρίου, Γενάρχου τῶν Κολλυβάδων
(Ι. Ν. Αγ. Μακαρίου Βροντάδου 17.04.21).

«Μὴ λησιμονεῖτε τὸ σχοινί, παιδιά, τοῦ Πατριάρχῃ».

Ἐορτασμός Ἐξόδου τοῦ Μεσαλογγιῶ
(Ι. Ν. Αγ. Μάρκου Βροντάδου 25.04.21).

Μνήμη Αγίου Γεηγορίου τοῦ Ε'. (Ι. Μητρ. Ναός Χίου 10.04.21).

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Έν Χίω τῇ 21ῃ Ἀπριλίου 2021

Μνήμη Τερομάρτυρος Ἰανουαρίου καί τῆς συνοδείας αὐτοῦ

Πρωτ. 717

Ἀριθμ.

Διεκτ. 333

Ἀπόφασις Ἀριθ. 157.-

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τούς Ἀγιογραφικούς λόγους:

α) "Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων" (Παροιμ. 10, 6),

β) "Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος" (Ψαλμ. 112,6)

γ) "Ἐμοί δέ λιάν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ Θεός" (Ψαλμ. 138,17),

2. Τάς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 29, παρ. 1 τοῦ Ν. 590/1977, «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

3. Τήν "ὑπέρ τῆς Πίστεως καί τῆς Πατρίδος" θυσίαν τῶν εὐκλεῶς ἀγωνισαμένων καί ἡρωικῶς πεσόντων κατά Ἐθνικήν Παλιγγενεσίαν τοῦ 1821 καί δὴ καί μάλιστα κατά τήν Ἡρωϊκὴν Ἐξοδον τοῦ Μεσολογγίου,

ἀποφασίζομεν

τήν Καθιέρωσιν τήν Κυριακὴν τῶν Βαῶν ἑορτασμοῦ τῆς Ἡρωϊκῆς Ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν, εἰς ὃν θά τελεῖται καθ' ἕκαστον ἔτος ἡ Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία, ἱεουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν καί θά μεταφέρηται ἡ εὐρισκομένη ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Εἰκὼν τῆς Ἐξόδου, ἣτις ἐδωρήθη τήν Κυριακὴν τῶν Βαῶν σωτηρίου ἔτους 2011 ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κ. Κοσμᾶ εἰς τὸν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Μάρκον Ἀγ. Βασιλάκην, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (νῦν Μητροπολίτην Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν). Ἡ Εἰκὼν θά μεταφέρηται εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν πρὸ τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου, θά τοποθετῆται εἰς προσκυνητᾶριον φέρον τήν Ἑλληνικὴν Σημαίαν καί θά πλαισιοῦται ἀπὸ κλάδους δάφνης, ἔχουσα ἐκατέρωθεν ἀναμμένας λαμπάδας μὲ ταινίας χρώματος κυανοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης

+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

1821 - 2021

200 Χρόνια

Χριστός καί Ἑλλάς

(Γ')

«Εὐλόγημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι μᾶς ἐχάρισε τὸ σωτήριο ἔτος 2021, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐορτάζομεν τὴν διακοσιοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας (1821), ὁ ὁποῖος ἐγένετο «γιά τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστην τὴν Ἁγίαν καί τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν».

Εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἑορτασμοῦ αὐτοῦ καί κατὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον 2021 ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν ἐπραγματοποίησεν τὰς ἑξῆς ἐκδηλώσεις:

α). Τὸ Σάββατον 10ην Ἀπριλίου 2021, μέσα σὲ συγκινητικὸ κλίμα θρησκευτικῆς κατανύξεως, ἐθνικοῦ φρονηματισμοῦ καί ἱστορικῆς συνειδήσεως ἐτίμησε ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν τὴν 200ῆν ἑπέτειον τῆς Ἱερᾶς μνήμης τοῦ Ἱερομάρτυρος Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ε' Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (10 Ἀπριλίου 1821).

Στὸν Ἱερό Μητροπολιτικὸ Ναὸ ὅπου φυλάσσεται τὸ πετραχίλι τοῦ Πατριάρχου ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία ἱεουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου, μὲ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Αἰδέσιμ. Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἰωάννου Μουσοῦ, Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χίου καί Εἰσηγητοῦ παρὰ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Χίου καί τοῦ Ἱερολογιωτάτου Ἀρχιδιακόνου π. Ἀποστόλου Λάρδα. Ἐψαλαν ὁ κ. Δημήτριος Δημητρακόπουλος, Πρωτοψάλτης τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ καί ὁ κ. Ἀντώνιος Κυδωνῆς, Λαμπαδάριος τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ. Παρόντες ὁ Διοικητὴς τῆς 96 ΑΔΤΕ Ταξίαρχος Κωνσταντῖνος Κολοκοτρώνης, ἀντιπροσωπεία τῶν παιδιῶν τῆς Κατασκηνώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως «ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ» καί εὐάριθμοι πιστοί. Στὸ μέσο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἐτέθη σὲ προσκύνησιν τὸ ἱερὸ κειμήλιο πλαισιωμένο ἀπὸ δάφνης, καί πρὸ τῆς εἰκόνας τοῦ κορυφαίου Ἐκκλησιαστικοῦ καί Ἐθνικοῦ ἀνδρός.

Ὁ Σεβασμιώτατος Χίου ὠμίλησε μὲ ἀκλόνητα ἱστορικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴς πηγῆς γιὰ τὴν ἀνεκτίμητη προσφορὰ τοῦ Πατριάρχῃ στοῦ Γένους καί τὴν Ἐπανάστασιν, ἀνασκευάζοντας μὲ θεολογικὰ καί ἱστορικὰ ἐπιχειρήματα τὰ κακόβουλα σχόλια τῶν ἐχθρῶν τῆς Πίστεως καί τῆς Πατρίδος. Περαιῶν τὸν λόγο του ἐγονάτισε πρὸ τῆς εἰκόνας καί τοῦ ἐπιτραχηλίου τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ε' καί μὲ φωνὴν παλλομένη ἀπὸ συγκίνηση, ἐνδακρῶς ἀνέγνωσε τὸ ἐπικὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτη «Ὁ ἀνδρὶς καὶ τοῦ αἰσίου Γρηγορίου τοῦ Ε' Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως», τονίσας μὲ στεντορείαν τὴν φωνὴν τὸν

στιχο: «*Τώρα σέ βλέπει γίγαντα, πατέρα, ή θάλασσά σου*» δεδομένου του νησιωτικού και ναυτικού χαρακτήρος της Ίερᾶς Μητροπόλεως Χίου.

Συγκλονιστικός έορτασμός, πού αναβιβάζει τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑλληνορθόδοξου λαοῦ μας στα κράσιδα τοῦ θρόνου τοῦ φιλέλληνα Θεοῦ τῆς Χριστιανοσύνης. Στιγμές ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς μυσταγωγίας πού καλοῦν τοὺς νεοέλληνας σέ μετάληψη ἀγιότητος καὶ ἡρωϊσμοῦ. Καὶ ὅπως εἶπε ὁ Σεβασμιώτατος Χίου, μετὰ τὸν Ἑθνικὸ Ὑμνο: «*Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ε΄, τὸ Α καὶ τὸ Ω τοῦ ἱεροῦ ἀγώνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας*».

β). Τὸ Σάββατον 17 Ἀπριλίου 2021 μετὰ τὴν Χάριν καὶ τὴν Βοήθεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἡ Ίερὰ Μητροπὸλις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ἐτίμησε τὴν μνήμη τοῦ ἁγίου Μακαρίου σὸ Ἱερὸν Προσκύνημά του στὸν Βροντάδον. Ὁ ἐφετινὸς ἐορτασμός ἐντάσσεται σὸ πρόγραμμα τῶν ἐκδηλώσεων γιὰ τὸ 1821, δεδομένου ὅτι ὁ Ἅγιος Μακάριος ὡς γενάρχης τοῦ φιλοκαλικοῦ κινήματος τῶν κολλυβάδων συνέβαλε στὴν πνευματικὴ ἀφύπνιση τοῦ ὑποδοῦλου Γένους καὶ τὸ ὀδήγησε στὴν ἀνάσταση καὶ ἀπελευθέρωσή του.

Ἐτελέσθη, λοιπόν, Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία ἱεουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου, μετὰ τὴν συμμετοχὴ τῶν Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρων Γεωργίου Πουλιᾶ καὶ Ἰωάννου Μουσοῦ καὶ τοῦ Ἱερολογ. Ἀρχidiaκόνου Ἀποστόλου Λάρδα, ἐνῶ ἔψαλε ὁ Λαμπιδαριὸς τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ ἁγίου Γεωργίου Βροντάδου κ. Πέτρος Μαθιούδης.

Κατὰ τὸ Θεῖον Κήρυγμα ὁ Σεβασμιώτατος ἀνεφέρθη στὴν προσφορὰ τοῦ ἁγίου Μακαρίου σὸ ὑπόδουλο Γένος. Ἐτόνισε ὅτι ἀπέναντι στὰ ἀθεϊστικά μὴνύματα, πού ὡς λίβας ἐρχόταν ἀπὸ τὴν Δύση μετὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸ Διαφωτισμὸ καὶ τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάσταση οἱ Κολλυβάδες καὶ γενικότερα οἱ Διδάχοι τοῦ Γένους ἀντέτασαν τὸν ρωμαϊκὸ φωτισμὸ καὶ τὴν Χριστιανικὴ Ἀνάσταση, διότι χωρὶς ἀνάγκη τῶν προθέσεων διὰ (διαφωτισμός) καὶ ἐπὶ (ἐπανάσταση), πού φέρνουν τὸ φῶς ἰσχνότερο μέσα ἀπὸ διαύλους καὶ στηρίζουν ἐπάνω σέ τεχνητὰ καὶ ἐπισφαλῆ βάρη, ἐμεῖς λαμπρυνόμεθα μετὰ «*Φῶς Χριστοῦ*», τὸ ὁποῖο «*φαίνει πᾶσι*» καὶ συναυψούμεθα «*εἰς τὴν ἔνω Ἱερουσαλήμ*» μετὰ τὸν Ἄνασταντα Κύριό μας. Ὑπεστήριξε, μάλιστα, ὁ Χίος Ἱεράρχης ὅτι βάσει αὐτῆς τῆς παραδόσεως πρέπει νὰ ὀργανώνεται ἡ παιδεία στὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ παράδοση διέμορφωσε τὴν πολιτισμικὴ μας ταυτότητα. Ἐπίσης, ἔβλεπε νὰ σημειωθεῖ ὅτι σὸ Ἱερὸ Προσκύνημα εὐρίσκεται ὁ τάφος τοῦ ἁγίου Μακαρίου, ἀντιμνησθεῖ μετὰ τὴν ὑπογραφή του, ἱερὰ λείψανα τοῦ ἁγίου καὶ χειρόγραφο σημεῖωμά του. Πλησίον τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος ὑπάρχουν τὰ δύο ἀσκητήρια τοῦ ἁγίου Μακαρίου, σὸ ἓνα ἐκ τῶν ὁποίων ἀναβλύζει καὶ ἀγίασμα.

Κατὰ εὐλογημένη συγκυρία ὁ ἐορτασμός συνέπεσε μετὰ τὴν ἔκδοση καὶ κυκλοφορία τῆς ὀγδόης ἐκδόσεως τοῦ *Νέου Χιακοῦ Λειμωναρίου*, τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη γιὰ πρώτην φοράν τὸ 1819 στὴν Βενετίαν καὶ περιεῖχε συλλογὴς τῶν μεγάλων κολλυβάδων Πατέρων ἁγίων Μακαρίου Κορίνθου τοῦ Νοταρᾶ, Ἀθανασίου τοῦ Παρίου καὶ Νικηφόρου τοῦ Χίου, οἱ ὁποῖοι ἐθεμελίωσαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας τὸ φιλοκαλικὸν τους κίνη-

μα, πού συνετέλεσε στὸν ρωμαϊκὸν φωτισμὸν καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀνάστασιν τοῦ ὑποδοῦλου Γένους.

Ἡ νέα ἔκδοσις, ἡ ὁποία συμπίπτει μετὰ τὴν ἐπέτειον τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἱεροῦ ἀγώνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας «*γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστιν τὴν Ἁγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἔλευθερίαν*», ὑλοποιήθη μετὰ ἀπὸ συνεργασίαν τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν καὶ τοῦ κ. Γεωργίου Πιπινέλη, Δρος τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἑθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ἐπεμελήθη ἐπιστημονικῶς τὴν νέαν ἔκδοσιν. Σ' αὐτὴν περιέχονται πλέον τῆς παλαιότερας ὑλης καὶ Ἀκολουθίες νεωτέρων ἁγίων, καθὼς καὶ νεώτερα ἐκκλησιαστικὰ κείμενα.

Πρόκειται γιὰ μίαν πνευματικὴν, ἐπιστημονικὴν καὶ ἐπετειακὴν ἔκδοσιν, μετὰ χορηγίαν τῆς Ίερᾶς Μονῆς Μυρσινίδου, τὴν ὁποίαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ προμηθευθοῦν ἀπὸ τὸν Πανος. Ἀρχιμανδριτὴν κ. Νεκτάριον Ἐπιτροπᾶκην, ἡγούμενον τῆς Ίερᾶς Μονῆς Μυρσινίδου (6907908695) καὶ τὸν κ. Γεώργιον Ταναΐην, Γραμματέα τοῦ Γενικοῦ Φιλοπώχου Ταμείου τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν (2271043045 ἔσ. 2).

Ἡ παρουσίασις τοῦ *Νέου Χιακοῦ Λειμωναρίου* θὰ πραγματοποιηθῆ, ἐάν ὁ Θεὸς τὸ ἐπιτρέψη, τὸ ἀπόγευμα τῆς 8ης Αὐγούστου 2021 στὴν Ἱερὰν Μονὴν Μυρσινίδου καὶ σὸ πλαίσιον τῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν γιὰ τὸ 1821.

γ). Τὸ Σάββατο 17 Ἀπριλίου 2021 καὶ ὥρα 10:00 π.μ. πραγματοποιήθηκε διαδίκτυακῶς ἡ Β' Ἐθνοσυνέλευσις τῶν Νέων ὑπὸ τὴν ἀγίδα τῆς Ίερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σὸ πλαίσιο τῶν ἐορτασμῶν τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως τοῦ 1821.

Συνολικῶς οἱ Ἱερεῖς Μητροπόλεις τῆς Ἑλλάδος χωρίστηκαν σέ 6 Μητροπολιτικὰ κέντρα καὶ ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν συμμετεῖχε σὸ Μητροπολιτικὸ κέντρο Ἀλεξανδρουπόλεως.

Κεντρικὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἀνέλυσαν οἱ συμμετέχοντες σὸ Μητροπολιτικὸ κέντρο Ἀλεξανδρουπόλεως ἦταν τὸ ἔξης: «*Ἡ Α' Ἐθνοσυνέλευσις ὄρισε νὰ ἐφαρμοζοῦνται οἱ νόμοι τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν Χριστιανῶν Ἀυτοκρατόρων*», δηλαδὴ τῶν Βυζαντινῶν. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση παρατηρεῖται μίση μονομερὴς στροφὴ πρὸς τὴν Ἀρχαιότητα καὶ μίση τάση ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴ Κληρονομιά. Πῶς τὸ ἐξηγεῖτε καὶ πῶς τὸ σχολιάζετε αὐτό;»

Τὴν Ἱερὰ Μητρόπολι Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ἐκπροσώπησαν οἱ μαθητὲς τῆς Γ' τάξεως τοῦ Γενικοῦ Λυκείου Βροντάδου: Κλεοπάτρα Τσαμπλάκου καὶ Σταμάτιος Στέϊρος.

Ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ κέντρο Ἀλεξανδρουπόλεως τίς διεργασίες συντόνιζε ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Δημήτριος Κεσκίνης. Οἱ συμμετέχοντες χωρίστηκαν ἀνά δύο σέ ὑποομάδες καὶ ἐπεξεργάστηκαν ἐπιμέρους ζητήματα τὰ ὁποῖα προέκυπταν ἀπὸ τὴν ἀνάλυση τοῦ κύριου θέματος πού εἶχε ἀναλάβει τὸ κέντρο.

Πραγματοποιήθηκαν συνολικῶς πέντε διαδίκτυακὲς συναντήσεις, ὅπου οἱ νέοι καὶ οἱ νέες κατέθεσαν τίς προτάσεις τους γιὰ τὴν τελικὴ μορφή τοῦ συνο-

λικού κειμένου, τό οποίο παρουσιάστηκε, εναλλάξ από τὰ μέλη τῆς ομάδας, στήν ὀλομέλεια τό πρωί τοῦ Σαββάτου.

Ἡ συνέλευση ἦταν μία εὐκαιρία γιά τούς συμμετέχοντες νά γνωριστοῦν, ἔστω καί διαδικτυακῶς, νά ἀνταλλάξουν ἀπόψεις, γόνιμο προβληματισμό καί προτάσεις γιά τὰ ζητήματα πού τέθηκαν καί ἀφοροῦν στό παρόν καί τό μέλλον τῆς χώρας μας.

Στήν ἐπίτευξη τῶν στόχων τῆς ομάδας συνέβαλε ὁ ὄψογος συντονισμός ἀπό τό Μητροπολιτικό κέντρο Ἀλεξανδρουπόλεως καί, ἰδιαίτερος, ἀπό τόν πατέρα Δημήτριο Κεσκίνη.

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν μέ τήν συμμετοχή της στήν Β' Ἔθνοσυνέλευση τῶν Νέων ἔδωσε τήν εὐκαιρία στά παιδιά μας νά πάρουν μέρος σέ αὐτή τήν ἄκρως ἐνδιαφέρουσα καί σημαντική διοργάνωση γιά τήν κατανόηση τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

δ). Τήν 23ην Ἀπριλίου, ἡμέραν κατά τή ὁποία τὸ 1822 οἱ Τοῦρκοι ἀπηγόνησαν τόν Μητροπολιτὴν Χίου Πλάτωνα (Φραγκιόδη), τόν Ἀρχιδιάκονον Μακάριον Γαρρῆν καί τούς προκρίτους, καί ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 200 ἐτῶν ἀπό τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας «*γιά τοῦ Χριστοῦ τήν Πίστιν τήν Ἁγίαν καί τῆς Πατρίδος τήν Ἐλευθερίαν*», ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκος ἐτέλεσεν δέησιν πρό τῆς μαρμαρινῆς λάρνακος ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Χίου, ὅπου φυλάσσονται τὰ σεπτὰ λείψανα τοῦ Ἐθνομάρτυρος Ἱεράρχου. Ἐν συνεχείᾳ μετέβη μετά τοῦ Ἀρχιδιακόνου κ. Ἀποστόλου Λάρδα εἰς τόν χῶρον πρό τοῦ Φρουρίου τῆς πόλεως Χίου, κατέθεσεν δάφνινον στέφανον εἰς τόν ἀνδριάντα τοῦ μαρτυρικοῦ Μητροπολίτου καί ἔψαλεν τόν Ἐθνικόν Ὕμνον.

Εὐλογημένοι ἐκκλησιαστικῶς καί τιμημένοι ἐθνικῶς στιγμαί, αἱ ὁποῖαι ἐμπνέουν διὰ τῶν ἰδανικῶν τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Πίστεως καί τῆς συνειδήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας τούς νεοέλληνας!

ε). Τήν Κυριακὴν τῶν Βαΐων 25^ῳ Ἀπριλίου 2021, ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν, καί ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 200 ἐτῶν ἀπό τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας, ὁ ὁποῖος ἐγίνε «*γιά τοῦ Χριστοῦ τήν Πίστιν τήν Ἁγίαν καί τῆς Πατρίδος τήν Ἐλευθερίαν*», ἐτίμησε τήν ἡρωϊκὴν ἔξοδον τῶν «*Ἐλευθέρων πολιορκημένων*» τῆς Ἱερᾶς πόλεως τοῦ Μεσολογγίου. Μάλιστα ὁ Σεβασμιώτατος Χίου κ. Μᾶρκος διὰ ἀποφάσεώς του καθιέρωσε ἀπό ἐφέτος τόν ἑορτασμόν εἰς τόν Ἱερόν Ναόν, εἰς τόν ὁποῖον θά τελεῖται ἡ Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία τῆς ἡμέρας, εἰς τόν ὁποῖον καί θά μεταφέρεται ὁ πίναξ τῆς ἐξόδου, δῶρον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κ. Κοσμά εἰς τόν Χίον Ἱεράρχην ὅταν διηκόνει ὡς Ἀρχιεραματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τό ἔτος 2011.

Ἐφέτος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν, δεδομένης καί τῆς ἡμερομηνίας μνήμης τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἱερουργήσεν εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Μάρκου Βροντάδου. Ἐκήρυξε τόν Θεῖον Λόγον ἀναφερόμενος, κατά τόν ἱερόν Χρυσόστομον, εἰς τό ὑποζύγιον, τό ὁποῖον ἔφερε τόν Χριστόν καί ἐπέσημανε τό Ἱερόν καθῆκον ὄλων

νά φέρωμεν, νά λιτανεύωμεν τόν Χριστόν, λόγοις τε καί πράξεσι, μέσα εἰς ἕνα κόσμον, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε θά μᾶς ἐπνευμένη καί ἄλλοτε θά μᾶς ὑβρίζη διάυτό.

Ἐπίσης ἀνεφέρθη εἰς τήν ἡρωϊκὴν ἔξοδον τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Ἱερᾶς πόλεως τοῦ Μεσολογγίου, τόν ρόλον τῶν Κληρικῶν καί τήν ἐμπνευσιν εἰς τόν Διογύσιον Σολωμόν καί τούς Φιλέλληνες. Πρό τῆς ἀπολύσεως ἀνεπέμφθη δέησις ὑπὲρ τῶν ἠρώων τοῦ Μεσολογγίου καί ἐψάλη ὁ Ἐθνικός Ὕμνος. Παρόντες ἦσαν ὁ Διοικητὴς τῆς 96 ΑΔΤΕ Τοῦραρχος Κωνσταντῖνος Κολοκοτρώνης, ὁ Ἀντιπεριφερειάρχης κ. Παντελῆς Μπουγδάνος, οἱ Ἀντιδήμαρχοι κ.κ. Κωνσταντῖνος Βεργίνας καί Ἰσιδώρος Ντομάτας, παιδιὰ τῆς Κατασκηνώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ καί εὐσεβεῖς ἐνορίται.

στ). Ἡ Ὑψίστη τῶν θυσιῶν τῶν Χίων Κληρικῶν, κατά τίς ἡμέρες τῶν Σφαγῶν, ὑψήρξε ἐκεῖνη τοῦ Ἐθνομάρτυρος Ἱερέως τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Βροντάδου π. Σταματίου Χαρτουλάρη. Αὐτὸς ἐγεννήθη στήν ἐνορία αὐτῆ καί ἱεράτευσε, μετῆλιξ περίου, στό Ναό τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἁγίου, κατά τούς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως, διατελὼν καί ἱερατικός προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ. Ἱεροπρεπῆς καί καλλιφῶνος, διεκρίνετο γιά τήν εὐσέβειαν καί τόν ζῆλον του πρός τήν θρησκείαν.

Κατὰ τήν Μ. Πέμπτην, 30 Μαρτίου 1822, ὅταν ἡ τουρκικὴ ἀρμάδα παρέπλεε τὰ παράλια τοῦ Βροντάδου, βομβαρδίζουσα καί ἐνοπεύρουσα τόν πανικό στούς ἐπαναστατήσαντες κατοίκους, ὁ εὐλαβῆς αὐτὸς Ἱερεὺς ἐλειουργοῦσε στό Ναό, μόνος, μὴ δεχόμενος νά διακόψει τήν λειτουργία πρὶν ἀπὸ τό τέλος της. Ἄλλα δὲν παρήλαθε πολὺς χρόνος καί οἱ Τοῦρκοι, πού ἐβρισκονταν μέσα στό φρούριον, πῆραν θάρρος, ἀνοῖξαν τίς πύλες καί ἄρμασαν ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Μία ομάδα ἀπὸ τούς ἐξεληθόντες Τοῦρκους μέ ἀρχηγό τόν Χουσεῖν Βεζυράκη (Κανταρτζῆ), ἰδιοκτήτη ἀγροκτήματος κοντὰ στὸν χειμάρρο Ἀρμένη, κατευθύνθηκε πρός τόν Βροντάδο. Ἀφοῦ καθ' ὁδὸν ἐλεηλάτησε καί κατέκαισε τίς ἐγκαταλελειμμένες οἰκίες, ἐφθασε στὸν περίβολο τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, πρό τῆς Ὡραίας Πύλης τοῦ ὁποῖου, ἀτάραχος, ὁ παπα Σταμάτης Χαρτουλάρης ἀνεγίνωσκε τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Νηπιῆρος. Οἱ αἰμοσταγεῖς τύραννοι εἰσέβαλαν μέ γυμνὰ ἔφη στοὺς Ναὸ καί, βλέποντες τόν Ἱερέα νά συνεχίζει μέ δάκρυα στά μάτια τήν ἀνάγνωση τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὄρμουν, μέ ὕβρεις καί λύσσα, ἐναντίον του. «Νταχὰ σολιορσοῦν Γκισούρ» φωνάζουν καί, μέ τὰ λόγια αὐτά, τὸν ἀρπάζουν ἀπὸ τίς τρίχες τῆς κεφαλῆς, τὸν κτυποῦν μέ τὰ ἔφη, τοῦ κόβουν τήν γλώσσα, τὸν ποδοποτοῦν καί, ἀφοῦ τὸν ἐτυράνησαν, τὸν ἐσυραν αἰμόφυρτο ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος καί τὸν ἀπεκεφάλισαν ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς, κάτω ἀπὸ τήν ὁποία, σπαράσσουσιν ἀκόμη, ἐκρυσαν τήν κεφαλὴν του. «*Γίνου πιστός ἔχρι θανάτου καί δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς*». Οἱ δῆμιοι, ἀφοῦ ἐλεηλάτησαν τόν Ναό, τὸν ἔκαισαν, μέ αὐτὸν δὲ ἀπετέφρωσαν καί τὰ λείψανα τοῦ μάρτυρος Ἱερέως.

Μετά τήν παλιννόστηση τῶν Χίων ἀπὸ τήν Σύρον καί τὰ ἄλλα νησιά στά ὁποῖα εἶχαν καταφύγει γιά νά σωθοῦν ἀπὸ τήν σφαγή, οἱ κάτοικοι τοῦ Βροντάδου, ἀνασκάπτοντες τὰ ἐρείπια τοῦ Ναοῦ, βρῆκαν ἡμίκαυστη τήν τιμα κἀρα τοῦ μάρτυρος Ἱερέως, ἡ ὁποία φυλάσσεται σήμερον εἰς τὸ Ἱερόν Βῆμα τοῦ Να-

οὔ ἐντός ἀπλοῦ κιβωτίου. Πάνω σέ αὐτήν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Στέφανος Τσιχλῆς, προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ, ἀργότερον ἔγραψε: «*Ἡ πάνσεπτος Κάρα τοῦ νέου Ἱερομάρτυρος Σταματίου Πρεσβυτέρου τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίου Γεωργίου Βροντάδου τῆς Χίου, εὐρόντος φρικτὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐν αὐτῇ τῇ Ναφῇ ὑπὸ τῶν ἀπίστων Ἀγαρηνῶν ἐν ᾧ ἐτέλει τὴν θείαν Μυσταγωγίαν, μὴ θελήσαντος νὰ τὴν ἀφήσῃ ἀτελείωτον ἐν γνώσει τοῦ μέλλοντος τέλους αὐτοῦ 1822*».

Γιὰ τὸν μάρτυρα τοῦτον Ἱερέα ἰσχύουν τὰ ἐξῆς τῶν Ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας μας Κανόνων: «*Ἐάν τὸν λειτουργὸν ἐπιπέσωσιν ἐχθροὶ ἢ ἀλλόφυλοι ἢ αἰρετικοὶ καὶ φονεῖς καὶ δὲν δύναται νὰ τελειώσῃ τὴν θείαν λειτουργίαν πρέπει νὰ συστέλῃ τὰ ἅγια, διὰ νὰ μὴ μείνωσιν εἰς χλεύην καὶ ἐμπαιγμὸν ἐκείνων τῶν Ἀπιστῶν. Αὐτὸς δὲ θέλει φύγει ἂν δύναται. Ἐάν δὲ μείνῃ κρείττον εἶναι, καὶ ἂν φωνεῖθῃ, ὡς μάρτυς στεφανούται*». (Ἱερὰ Ἀνθολογία, ἔκδοσις Γ', Περὶ τῶν σεπτῶν καὶ θείων ἐπιτάξεων τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ Δανιὴλ Γεωργοπούλου τῆς ἐν Δημητσάνῃ Σχολῆς, σελ. 92, ἐγκριθεῖσα ὑπὸ Ἀνδρούσης Ἰωσήφ, Ταλαντίου Νεοφύτου, Τριπόλεως Δανιὴλ, καὶ Καλλινίκου Καστόρη). Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀναμνήσθηκε σήμερα ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Βροντάδου κατὰ τὴν Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία Ἱερουργούτου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου, μετὰ τοῦ Ἐφημερίου Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἰωάννου Κοντοῦ καὶ τοῦ Ἀρχιδιακόνου π. Ἀποστόλου Λάρδα, ἐνῶ ἔμαλαν ὁ Πρωτομάλης τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ κ. Βασίλειος Χαμέτης καὶ ὁ Λαμποδῆριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ κ. Πέτρος Μαθιούδης.

Στὸ κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ εἶχε τοποθετηθεῖ γιὰ προσκύνηση ἡ τιμία κάρα τοῦ Ἱεροεθναμάρτυρος. Τὸ Εὐαγγέλιο ἀνέγνωσε μετὰ συγκινήσεως ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ κατὰ τὸν θεολογικὸ καὶ ἐθνικὸ λόγον τοῦ συνέδεσε τὸν σταυρικὸ θάνατον τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν ἱερωσύνην καὶ τὸ μαρτυρικὸ ἐν ᾧρα λατρείας θάνατον τοῦ Ἱερομάρτυρος Σταματίου, ἐνῶ δὲν παρέλειψε νὰ ἀναφερθεῖ στὴν ἐθνικὴ διάσπαση τοῦ γεγονότος «*Ἡ ἑλληνικὴ σημαία ὑφάνθη ἐπάνω στὰ πατωμένα ἄμφια τοῦ Ἁγίου καὶ ὁ Θεὸς ὑπέγραψε τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος βουτώντας τὸν κονδυλοφόρον του στὸ μαρτυρικὸ αἶμα τοῦ Ἁγίου· ἀπὸ δὲ τὸν πυρποληθέντα καὶ καέντα τότε Ναὸ, ὡσάν ἀπὸ τὴν φλεγόμενη καὶ μὴ καιομένη βῆτο ἀνεδύθη ὁ σημερινὸς μεγαλοπρεπὴς καὶ λαμπρὸς Καθεδρικός μας Ναός, σύμβολο τῆς εὐλογίας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ σ' ὅλοκληρον τὸν κόσμον ἀλλὰ καὶ πηγὴ ἀκένωτης προσφορᾶς στοὺς ἐθνικοὺς ἀγώνες*».

Στὴ Θεία Λειτουργία μετὰ τῶν πιστῶν προσήυχοντο ὁ Διοικητὴς τῆς ΑΕΝ Πλοιάρχων Οἰνουσσῶν κ. Δημήτριος Κλουμάσης, Πλωτάρχης Λ. Σ., ἡ Ὑποδιοικητὴς κ. Δέσποινα Πυργιανίαν, Ὑποπλοιάρχος Λ.Σ., ὁ Πρόεδρος τοῦ Φιλοπρόδου Ὁμίλου Βροντάδου κ. Πολύδωρος Στέρος καὶ παιδιὰ ἀπὸ τὴν Κατασκηνώση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ἐυλογημένες θρησκευτικὲς καὶ δοξασιμένες ἐθνικὲς στιγμὲς ποὺ διδάσκουν καὶ ἐμπνέουν τὴν ἑλληνικὴ νεότητα.

ὍΦΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ρίζες καὶ προοπτικὲς

Τοῦ Ἐξοχωτάτου κ. Προκοπίου Παυλοπούλου
πρ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας

(Γ')

Β. Ἡ πεμπτοσύνη τοῦ Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ.

Οἱ μελετητὲς ἀνακαλύπτουν ὁλοένα καὶ πρὸ συναρπαστικὲς πτυχὲς τῆς πεμπτοσύνης τοῦ Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ ποῦ, συμβατικῶς, θεωροῦμε ὅτι εἶχε ὡς ἀφετηρία τὸν τέταρτον αἰῶνα καὶ «ἐπεσε» τὸ 1453. Χρησιμοποιῶ τὸν ὄρον «συμβατικῶς», διότι οἱ αὐστηροὶ χρονικοὶ προσδιορισμοὶ δὲν ἀρκοῦν, φυσικά, γιὰ νὰ περιγραφεῖ ἡ πολὺπλευρῆ φυσιογνωμία τοῦ Βυζαντίου.

1. Βυζάντιο καὶ Ἀρχαία Ἑλλάδα.

Οἱ δεσμοὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ μετὰ τὸν Ἑλληνικὸν Πολιτισμὸν τῆς Κλασικῆς Ἀρχαιότητος εἶναι «ἀκατάλυτοι».

α) Πραγματικά, ὁ Βυζαντινὸς Πολιτισμὸς συνίσταται ἀφενὸς σὲ μία τεραστίαν διαστάσεων – τόσο ποσοτικὰ ὅσο καὶ ποιοτικὰ – Γραμματεία, ἀποτελούμενη ἀπὸ σπουδαία ἔργα. Ἔργα ποῦ μαρτυροῦν βαθύτατη φιλοσοφικὴ παιδεία, ἀγωνιώδεις «ἀναβάσεις» στὸ «δύσβατον ὄρος» τῆς θεογνωσίας, ὑπαρξιακὲς ἀναζητήσεις, ἀναλύσεις περὶ τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς ἀπὸ τοὺς Νηπτικὸς Πατέρες –οἱ ὅποιοι ἀκόμη ἐκπλήσσουν τὸν μελετητὴ μετὰ τὴν ἐμβριθεὶα καὶ τὴν δεξυτέρεϊά τους- τέχνη ὑψηλοῦ ἐπιπέδου, οἱ ἐπιρροὲς τῆς ὁποίας ἀνιχνεύονται καὶ στοὺς μοντερνιστὲς ζωγράφους τοῦ 20οῦ αἰῶνα, μουσικὴ ποῦ δὲν ἀποτελεῖ ἕνα «συναυλιακὸ ἀκρόαμα» ἀλλὰ διατηρεῖ τὴν ζωντανή, λειτουργικὴ τῆς, θέση στὴν Ὁρθόδοξη Λατρεία. Αφετέρου, ὁ Βυζαντινὸς Πολιτισμὸς συνίσταται καὶ σ' ἕνα διοικητικὸ σύστημα καὶ ἕναν Νομικὸν Πολιτισμὸν, ποῦ διέσωσε τὴν Ἑλληνορωμαϊκὴ Παράδοση καὶ διαδραμάτισε θεμελιώδη ρόλον στὴν δημιουργία τῶν σύγχρονων Δημοκρατιῶν, προβάλλοντας τὸν σεβασμὸν στὸν Ἄνθρωπον, σύμφωνα μετὰ τὴν ρῆσιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Ὅκ ἐνὶ Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἐνὶ δούλῳ οὐδὲ ἐλεύθερον, οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. 3, 28).

β) Μάλιστα, ὁ μέγας Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, στὸ ἔργον τοῦ «Πηγῆ Γνώσεως», γράφει ὅτι, πρὶν παρουσιάσει τὴν Ὁρθόδοξον Δογματικὴν Διδασκαλίαν, ὅπως αὐτὴ παραδόθηκε ἀπὸ τοὺς

Θεοδιδάκτους άλιείς και τούς Θεοφόρους Ποιμένες και Διδασκάλους, θά παραθέσει τά «κάλλιστα τών παρ' Έλλησισοφών», γνωρίζοντας ότι καθελι άγαθό «παρά Θεού τοίς ανθρώποις δεδώρηται». Είναι μία από τις πιό εύλαπτες μαρτυρίες που περιγράφουν την φυσιογνωμία του Βυζαντίου: Τόν σεβασμό πρós τó Αρχαίο Πνεύμα και την προσήλωση στην Ορθόδοξη Πίστη. Τό Βυζάντιο άνακεφαλαίωσε και διέσωσε τόν Αρχαίο Κόσμο, γονιμοποίησε και έμπλούτισε την κολοσσιαία Αρχαιοελληνική και Έλληνορωμαϊκή κληρονομιά, τις παραδόσεις τών λαών που έζησαν και άκμασαν στην λειάνη της Μεσογείου και, ταυτοχρόνως, φώτισε με την δική του κληρονομιά τούς Μεταβυζαντινούς Χρόνους, τόσο στην Δύση όσο και στην Ανατολή.

2. Η πνευματική και καλλιτεχνική ζωή στο Βυζάντιο.

Είναι, επιπλέον, ιδιαίτέρως έντυπωσιακό -έστω και αν ή έξήγηση αυτού του φαινομένου δέν παρουσιάζει, ιστορικά, ιδιαίτερη δυσκολία- ότι όταν πιά ή Βυζαντινή Αυτοκρατορία άρχισε ν' άκολουθεί τροχιά παρακμής, ή πνευματική και καλλιτεχνική ζωή στο Βυζάντιο, μ' επίκεντρο την Κωνσταντινούπολη όπου είχαν σωρευθεί πολλά οικονομικά μέσα και είχε έγκατασταθεί πλήθος διανοουμένων, έφθασε στο επίπεδό της μέγιστης άκμής της, ουσιαστικώς στο άπόγειό της.

α) Ήταν τότε, κατά την διάρκεια του 11ου αιώνα, όταν είδαν τó φώς έξοχα φιλολογικά έργα, τόσο στο πεδίο της πεζογραφίας όσο και σ' εκείνο της ποίησης. Έργα τά όποία άνέτρεχαν, με όλοένα και μεγαλύτερη ένταση, σε όλο τó φάσμα της Αρχαίας Έλληνικής Γραμματολογίας, με άντίστοιχη προσφυγή στα Αρχαία Έλληνικά, κυρίως μέσω πλειάδας παραπομπών στην κλασική φιλολογία της Αρχαίας Ελλάδας. Ή παλιά «άντιπαλότητα» άνάμεσα στο Αρχαίο Έλληνικό Πνεύμα και στον Χριστιανισμό είχε περάσει, για πάντα, στο παρελθόν. Με τόν τρόπο αυτόν, ó Βυζαντινός Πολιτισμός υπήρξε ή «γέφυρα» ή όποία, στηριζόμενη, όπως προεκτέθηκε, και στην άντηρίδα της Αρχαίας Ρώμης - κατ' έξοχήν ως πρós την οργάνωση του Κράτους και την καλλιέργεια της Νομικής Έπιστήμης- έπέτρεψε στο Αρχαίο Έλληνικό Πνεύμα νά διατηρηθεί άκμαίο ως την Αναγέννηση, «μπολιάζοντας» εύεργετικά ιδίως τά θεμελιώδη πολιτισμικά της χαρακτηριστικά.

β) Παράλληλη -βεβαίως τηρουμένων των σχετικών αναλογιών- ήταν και ή διαδρομή της Τέχνης στο Βυζάντιο, με πιό χαρακτηριστικό πλαίσιο εκείνο της ζωγραφικής: Η νατουραλιστική τεχνοτροπία άκολούθησε πιστά τά κλασικά πρότυπα, ενώ ή σταδιακή της εξέλιξη έδωσε την δυνατότητα νά διαμορφωθούν πολυάριθμες «τοπικές» σχολές

ζωγραφικής, όπως π.χ. στην Κρήτη. Σπάνιας τέχνης ζωγραφικά έργα και ψηφιδωτά, με όλοένα και πιό έντονο τόν «κοσμικό» τους χαρακτήρα, πέρασαν γρήγορα τά στενά όρια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και επηρέασαν την Τέχνη στην Δύση. Όταν, λοιπόν, ή όθωμανική κατάκτηση σήμανε τó οριστικό τέλος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, ή άνεκτίμητη πνευματική και καλλιτεχνική συνεισφορά της είχε ήδη «μετακενωθεί» στην Δύση, θέτοντας τις βάσεις για την «άνατολή» της Αναγέννησης.

γ) Όφείλουμε, εν τέλει, πολλά στο Βυζάντιο. Όχι μόνον έμεις, οι Έλληνες, αλλά και ó Δυτικός Κόσμος, στον όποιο τó Βυζάντιο διέδωσε τις αξίες και τά πνευματικά επιτεύγματα της Αρχαίας Σκέψης. Τό ίδιο και ó κόσμος τών Σλάβων, ó όποιος χάρη στο έργο τών Βυζαντινών Έραποστόλων φωτίσθηκε και όδηγήθηκε στην Ορθόδοξη Πίστη, γεγονός που, και σήμερα, άναγνωρίζουν οι Σλαβικοί λαοί. Σ' έναν βαθμό, στο Βυζάντιο όφείλει και ó κόσμος τών Αράβων και τών Όθωμανών, οι όποιοι, αν και συγκρούσθηκαν με τó Βυζάντιο, σίγουρα θ' άδυνατούσαν νά δημιουργήσουν μία στέρεη κρατική δομή, άν δέν είχαν ως ύπόδειγμα την Βυζαντινή Διοίκηση.

Γ'

III. Ο «Ίανός», τó παρόν και τó μέλλον.

Κάπως έτσι διαγράφεται, εδώ κι 3000 χρόνια, ή πορεία του Έλληνικού Έθνους με «όχημα» την Έλληνική Γλώσσα και με τις άνεκτίμητες αξίες πνευματικές «άποσκευές» ενός Πολιτισμού, που ή άπαστρέπτουσα διαχρονικότητά του οίονει «καταυγάζει», άκαταπαύστως, τó παγκόσμιο πνευματικό στερέωμα. Αυτή είναι ή μεγάλη «κληρονομιά» μας ως Έλλήνων. Και κατ' αυτή την ιστορική, κυριολεκτικώς, περίοδο του έορτασμού τών 200 χρόνων από την Έθνεγερσία του 1821 είναι καιρός ν' άποδειξουμε ότι δέν θά πρόκειται για άπλή Έπέτειο. Η περίοδος αυτή πρέπει ν' αξιοποιηθεί ως χρονικό διάστημα βαθιάς περισκεψής και συνειδητοποίησης του δικού μας χρέους. Ο «Ίανός» - όπως τονίσθηκε στην άρχή- πρέπει νά κάνει τόν άπολογισμό αυτών τών δύο αιώνων λειτουργίας του Νεότερου Έλληνικού Κράτους -τό όποιο ποτίσθηκε με τó αίμα τών Αγωνιστών της Έθνεγερσίας του 1821- και, με βάση τά συμπεράσματα του άπολογισμού αυτού, νά κοιτάξει μακριά πρós τó μέλλον. Με άλλες λέξεις, χρησιμοποιώντας τόν «άστρολάβο» της πορείας μας, που κρατά στην «μνήμη» του τά επιτεύγματα και τά λάθη του παρελθόντος, έχουμε έξίσου ιστορικό χρέος νά βαδίσουμε έφεξης αναλογιζόμενοι, κατά τόν στίχο του Ίωάννη Πολέμη -και πάλι από τó «Κρυφό Σχολείο» - για την Πατρίδα μας «τί έχασε, τί έχει, τί της πρέπει». Και τó χρέος αυτό άνήκει στο σύνολο του

Έλληνισμού, σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του Πλανήτη, με την αυτόνομη, βεβαίως, διευκρίνιση ότι είναι πρωτίτως χρέος όλων ημών πού, «*intra muros*», «*δρόπουμε*» τους καρπούς λειτουργίας του Νεότερου Έλληνικού Κράτους εδώ και 200 χρόνια.

Α. Η διδακτική εμπειρία δύο αιώνων.

Πριν από κάθε άλλη διεργασία προγραμματισμού του μέλλοντός μας έμεις, οί Έλληνες, πρέπει να συναγάγουμε τα καιρία συμπεράσματα, ιδίως δε τα πιο επώδυνα, από την όλη πορεία των 200 χρόνων λειτουργίας του Νεότερου Έλληνικού Κράτους. Χωρίς έναν τέτοιο απολογισμό, κάθε σχεδιασμός μέλλοντος θα βασιζόταν σε «*κινούμενη άμμο*», με όλες τις έντεϋθεν συνέπειες για την προοπτική μας ως Λαού και ως Έθνους. Και εδώ σπεύδω να επισημάνω ότι ο απολογισμός αυτός είναι, κατ' ανάγκην, συνοπτικός και, ως εκ τούτου, μοιραίως έλλιπής για όρισιμένες διαστάσεις του.

1. Τα έπιτεύγματα.

Είναι αλήθεια ότι σε αυτά τα 200 χρόνια λειτουργίας του Νεότερου Έλληνικού Κράτους τα έπιτεύγματα υπήρξαν πολλά και σημαντικά. Και τούτο μās έπιτρέπει να τα μεγιστοποιήσουμε στο μέλλον, αν κατανοήσουμε το πώς και γιατί κατέστησαν πράξη.

α) Το πρώτο και κύριο έπιτεύγμα -το όποιο καθορίζει και βασικές συντεταγμένες του δικού μας χρέους για την υπεράσπιση των Έθνικών μας Θεμάτων και των Έθνικών μας Δικαιών- είναι η σημερινή έκταση του εδάφους της Πατρίδας μας.

Δ1) Άς θυμηθούμε τα σύνορά του Έλληνικού Κράτους το 1830 και, κάνοντας την σύγκριση, μπορούμε να διαπιστώσουμε εύχεως ότι η Ελλάδα του 2021 είναι ένα σεβαστό, και από αυτή την άποψη, Κράτος του ευρύτερου Ευρωπαϊκού χώρου. Κατά τούτο, οί άγώνες όλων εκείνων πού πρωταγωνίστησαν ιδίως στους Βαλκανικούς Πολέμους καθώς και στον Πρώτο και στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο - επιλέγοντας την «*σωστή πλευρά*»- είναι, δίχως άμφιβολία, αντίξοιοι εκείνων των πρωταγωνιστών της Έθνεγερσίας του 1821.

Δ2) Σε αυτό πρέπει να προσθέσουμε το μέγιστο έπιτεύγμα της έγκαιρης εισόδου της Ελλάδας στην χορεία των Κρατών-Μελών της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης και του σκληρού πυρήνα της, της Ευρωζώνης, δοθέντος ότι αυτό συνέβαλε ούσιωδώς τόσο στην οικονομική προοπτική της Χώρας μās όσο και, ιδίως, στην θωράκιση της Κυριαρχίας της. Σήμερα -όσο και αν προσπαθούν να μειώσουν την αξία αυτής της πραγματικότητας είτε οί «*άρνητές*» του Ευρωπαϊκού Οικοδομήματος είτε

και οί «*ευρωσκεπτικιστές*»- τα Σύνορα, το Έδαφος και η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Ελλάδας είναι και Σύνορα, Έδαφος και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με όλες τις έντεϋθεν θετικές συνέπειες.

β) Κατά δεύτερο λόγο, η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας ούδεμία σύγκριση έχει μ' εκείνη των αρχών του Νεότερου Έλληνικού Κράτους. Ενώ συνεχώς βελτιώνεται, με κύριο άξονα το επίπεδο διαβίωσης του Έλληνικού Λαού και τις προοπτικές ανάπτυξης της Οικονομίας μας. Και σε αυτό, όπως ήδη επισημάνθηκε, έχει συμβάλει καθοριστικώς η πορεία της Χώρας μας εντός Ευρωζώνης. Όχι ότι δέν υπάρχουν πάντα σημαντικά προβλήματα, κυρίως άνισοτήτων, πλην όμως σ' έμās έναπόκειται να μειώσουμε δραστικά τις παρενέργειές τους.

γ) Στα σημαντικά αυτά έπιτεύγματα συμπεριλαμβάνεται και η πορεία της Δημοκρατίας μας, ιδίως μετά την Μεταπολίτευση και πάνω στη βάση του Συντάγματος του 1975, του μακροβιότερου και πιο ολοκληρωμένου «*Θεμελιώδη Νόμου*» στην Συνταγματική μας Ιστορία. Αντίστοιχη είναι και η πρόοδος αναφορικά με την λειτουργία της Αντιπροσωπευτικής μας Δημοκρατίας, ως διαδικασίας έγγυησης της Έλευθερίας, μέσ' από την απόλαυση των δικαιωμάτων κάθε μορφής, τα όποια απορρέουν από αυτή αλλά και, εν τέλει, την «*συνθέτουν*». Στο σημείο αυτό πρέπει, όπωσδήποτε, ν' αναδειχθεί η ανάγκη περαιτέρω θωράκισης του Κοινωνικού Κράτους και των Κοινωνικών Δικαιωμάτων, πού αποτελούν «*κορωνίδα*» όχι μόνο των Θεσμών μας αλλά και αυτού τούτου του Πολιτισμού μας, στην βάση του Ανθρωπισμού, της Αλληλεγγύης και της Κοινωνικής Δικαιοσύνης. Όπως επίσης είναι επιβεβλημένη η άρση των -αναγκαίων βεβαίως-περιορισμών πολλών και σημαντικών δικαιωμάτων, οί όποιοι επιβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19, όταν η πανδημία ύποχωρησει δραστικά.

δ) Τέλος, έχουμε χρέος να έμπνεόμαστε από τα τεράστια έπιστημονικά έπιτεύγματα - σε όλο το πεδίο των Έπιστημών- των Έλλήνων εντός και εκτός Ελλάδας. Και παρά τις άδιαμφισβήτητες δυσλειτουργίες, κατ' έξοχήν στο πεδίο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, θα ήταν πραγματική «*μικροψυχία*» να μην αναγνωρωθεί η πρόοδος πού έχει σημειωθεί κυρίως τις τελευταίες δεκαετίες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ίδρύματα της Χώρας μας, όπως μαρτυρά άψευδώς η σταθερή «*άνοδος*» κατά την αξιολόγησή τους, σ' ευρωπαϊκή αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα.

(συνεχίζεται)

ΣΕΡ ΣΤΗΒΕΝ ΡΑΝΣΙΜΑΝ

(7 Ιουλίου 1903 - 1η Νοεμβρίου 2000)

Ο ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΕΡΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ
Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Της Δρ. Φιλολογίας κ. Μαρίας - Ελευθερίας Γ. Γιατράκου, Δρ. Φιλολογίας

Γ

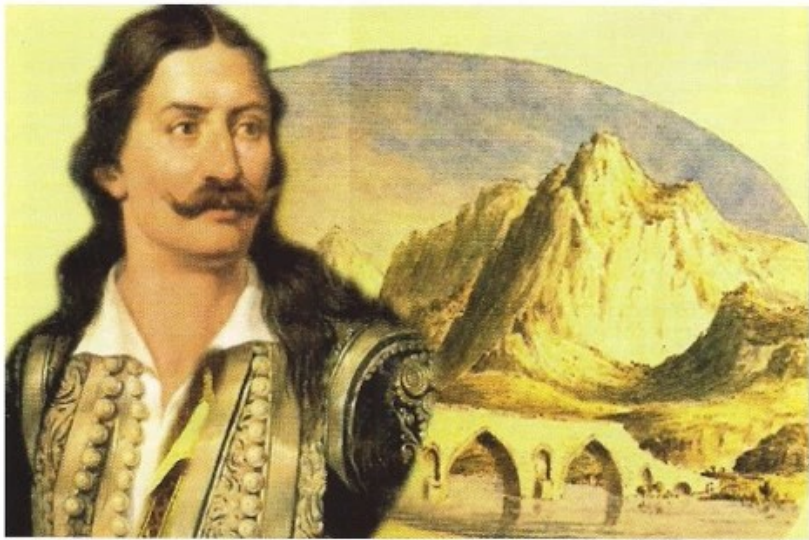
Δέν είναι εύκολο σ' ένα περιορισμένης έκτασης πόνημα να καταγραφεί ή πλειάδα τών έργων του Στήβεν Ράνσιμαν. Ένδεικτικώς καί κατά χρονολογική σειρά αναφέρονται τά εξής: «Ο αυτοκράτορας Ρωμανός (Α) Λεκαπηνός καί ή βασιλεία του» (άγγλικά 1929, ανατύπωση 1969), «Ιστορία τής Πρώτης Βουλγαρικής Αυτοκρατορίας» (άγγλικά 1930), «Βυζαντινός Πολιτισμός» (άγγλικά 1933), ανατύπωση 1975 καί ελληνική μετάφραση τής Δέσποινας Δετζώρτζη, Αθήνα 1969, έκδόσεις Γαλαξίας, ανατύπωση 1978, έκδόσεις Έρμείας καί άποσπάσματα σέ έκδοση του Ο.Ε.Δ.Β., που διδάχτηκε επί σειρά έτών στά ελληνικά Λύκεια, «Ο μεσαιωνικός Μανιχαϊσμός, Μελέτη τής χριστιανικής δυαλιστικής αίρεσης» (άγγλικά 1947, ανατύπωση 1982), «Ιστορία τών Σταυροφοριών» (άγγλικά, 3 τόμοι, 1951 - 1954, ανατύπωση 1987 καί ελληνική μετάφραση του Νίκου Παπαρρόδου, 3 τόμοι, Αθήνα 1977 - 1979, έκδόσεις Γενικού Έπιτελείου Στρατού), «Τό Άνατολικό Σχίσμα. Μελέτη τής Παποσύνης καί τών Άνατολικών Εκκλησιών κατά τούς 11ο καί 12ο αιώνα» (άγγλικά 1955), ανατύπωση 1984, «Ο Σικελικός Έσπερινός. Ιστορία του μεσογειακού κόσμου κατά τον ύστερο 13ο αιώνα» (1958, ανατύπωση 1982), «Η Άλωση τής Κωνσταντινούπολης, 1953» (άγγλικά 1965, ανατύπωση 1969 καί ελληνική μετάφραση του Νίκου Παπαρρόδου, Αθήνα 1979, ανατύπωση 1980, έκδόσεις Μπεργαδής - νέα ανατύπωση 1983, έκδόσεις Γενικού Έπιτελείου Στρατού, «Η Μεγάλη Εκκλησία έν αίχμαλωσία. Μελέτη του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως από τις παραμονές τής τουρκικής κατάκτησης ως τον πόλεμο τής Έλληνικής Άνεξαρτησίας» (άγγλικά 2 τόμοι, 1968 καί ελληνική μετάφραση του Νίκου Παπαρρόδου, 2 τόμοι, Αθήνα 1979, έκδόσεις Μπεργαδής, βλ. επίσης βιβλιοκρισία του Α. Σαββίδη, Μυριόβιβλος 8, 1985, σ.σ. 46 - 48), «Η Τελευταία βυζαντινή Άναγέννηση» (άγγλικά 1970 καί ελληνική μετάφραση του Λάμπρου Καμπερίδη, Αθήνα 1980, έκδόσεις Δόμος), «Βυζαντινό ύφος καί πολιτισμός» (άγγλικά 1975, ανατύπωση 1987), «Η βυζαντινή θεοκρατία» (άγγλικά 1977 καί ελληνική

μετάφραση του Ίωσήφ Ροηλίδη, Αθήνα 1982, ανατύπωση 1991, έκδόσεις Δόμος), «Μυστρές: ή βυζαντινή πρωτεύουσα τής Πελοποννήσου» (άγγλικά 1980 καί ελληνική έκδοση τών Πέτ. Κορρέ - Τζίνας Καπατσώρη, Αθήνα 1986, έκδόσεις Ινστιτούτου του βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα).

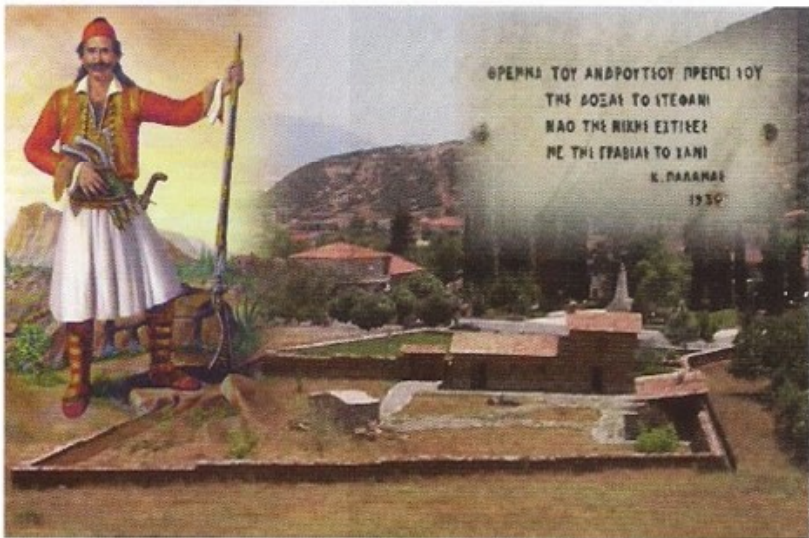
Η άπαράμιλλη συγγραφική δημιουργία του Ράνσιμαν έπηρέασε άρκετούς Βρετανούς Βυζαντινολόγους καί άλλους μεσαιωνοδίφες του αιώνα μας, όπως τον άείμνηστο Ρόμπερτ Μπράουνινγκ (1914 - 1997), τον Ντόναλντ Νίκολ καί τον γλαφυρό έκλαϊκευτικό άφηγητή Τζόν Τζούλιους Νόριτς. Ασφαλώς μία τέτοια μορφή ενός τέτοιου πνευματικού διαμετρήματος με τόσο μεγάλη καί πολυδιάστατη παραγωγή δέν θα παύσει ποτέ να έμπνέει καί να άποτελεί βασική μελέτη καί σημείον άναφοράς, πηγή γνώσεων για τούς βυζαντινολόγους καί μεσαιωνολόγους μελετητές εις τό μέλλον. Έχουν λεχθεί πολλά καί στις νεκρολογίες για τον Ράνσιμαν σχετικά με την άριστοκρατική καταγωγή του, τις έπαφές του με τις βασιλικές οικογένειες τών εύρωπαϊκών κρατών, αλλά καί με τον τελευταίο αυτοκράτορα τής Κίνας με τον όποιο έπαιζε ντουέτο στο πιάνο. Οί σχέσεις του στενές με όλόκληρη την άνώτερη τάξη τής Άγγλιας, την κοινωνική καί την άκαδημαϊκή καί ή γνωριμία του με προσωπικότητες, όπως ο Τζόν Μ. Κέινς ή ο Γκάϊ Μπέρτζες.

Για τον Ράνσιμαν έγραψαν για τά πολλά του ταξίδια καί την σχεδόν άπίστευτη σύμπτωση, άν βεβαίως ήταν σύμπτωση, να βρίσκεται σε διάφορες χώρες, σε στιγμές κατά τις όποιες διαδραματιζόνταν έπικίνδυνα αλλά φυσικά, σημαντικά γεγονότα: στην Κίνα, τό 1924, όταν ή χώρα βρισκόταν σε έμφύλιο πόλεμο. Τό 1970 στη Σόφια, όπου κατέληξε μετά από μακρύ ταξίδι (Λονδίνο - Κέιπ Τάουν - Κάιρο, Βουλγαρία). Εκεί έμεινε μέχρι τη στιγμή που έφθασαν οι Γερμανοί, τό Μάρτιο του 1941. Στην Κωνσταντινούπολη όπου δίδαξε Βυζαντινή Ιστορία καί Τέχνη από τό 1942 έως τό 1945. Στην Αθήνα, από τό 1945 ως τό 1947, ως διευθυντής του Βρετανικού Συμβουλίου καί μέλος τής βρετανικής τριανδρίας Ράνσιμαν, Όσμπερτ, Λάνκαστερ στην πρεσβεία καί Πάτρικ Λή Φέρμερ στο Βρετανικό Ινστιτούτο. Για όλη αυτή την γεμάτη δράση, προσφορά, καί έμπειρίες ζωή του είχε να πεί έντυπώσεις ό Ράνσιμαν που μάγευαν τούς συνομιλητές του. Όλη του ή ζωή, ό λόγος του καί τό έργο του υπήρξαν μία δημιουργική άρμονία. Ένδιαφερόταν βαθιά για κάθε τί ώραο καί άνθρωπινο, από τά άντικείμενα τής καλλιτεχνικής δημιουργίας μέχρι τις διεργασίες τής ανθρώπινης συναναστροφής. Τόν ένδιέφεραν οι ιδέες καί οι άξίες του πνεύματος αλλά καί ή απλότητα τής καθημερινής ζωής. Ζούσε τη ζωή ως ιστορικός καί συνέγραφε τη ζωντανή ιστορία με βαθύ ένδιαφέρον για την εποχή καί τούς ανθρώπους που τη δημιούργησαν.

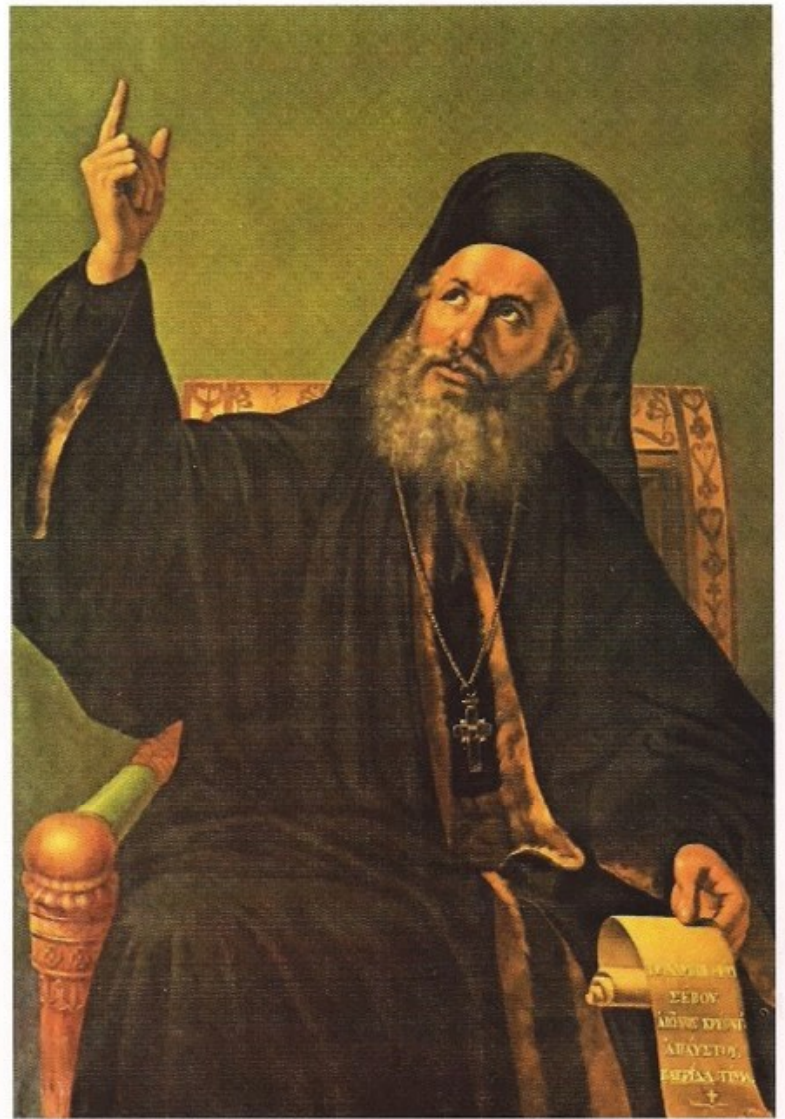
(συνεχίζεται)

Ό Άθανάσιος Λιάκος.

Ό Οδυσσεύς Άνδροότπος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΞΙ.
Ό Αρχηγός τής Έλληνικής Έπαναστάσεως.